

Europos LIETUVIS

Nr. 7(1050).

Londonas, 1969 — Lietuvos švietimo ir šeimos — metų vasario mėn. 11 d.

XXIII metal

VASARIO 16

Lietuvos Taryba prieš penkiasdešimt vėnierių metus Lietuvos sostinėje Vilniuje pasirašė Vasario 16 d. Akta, išreiškiantį lietuvių tautos lūkesčius ir politinę valią, atkuriantį ilgą nepriklausomos Lietuvos valstybę ir sudarantį būtinas sąlygas lietuvių tautos kūrinybei galiai skleisti. Lietuvių tautos žodis, tartas Lietuvos Tarybos lūpomis ir įvykdytas kraujo auka, virto kūnu — atsikūrė laisva nepriklausoma demokratinė Lietuva.

Jau ilgas laikas, kaip lietuvių tauta mini Vasario šešioliktosios Akta be džiaugsmo, nes beveik prieš trisdešimt metų hitlerinės Vokietijos ir bolševikinės Rusijos sąmokslas (Ribbentropo-Molotovo 1939 metų susitarimai ir slapti protokolai) sužlugdė Lietuvos valstybę ir įstūmė lietuvių tautą į istorijoje dar negirdėto nuožmumo priešpauą.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, bylodamas už lietuvių tautą, nebeturintį balso, Vasario šešioliktosios sukakties proga kreipiasi į lietuvių Sibiro tremtyje, pavergtus Lietuvos žemėje ir laisvame pasaulyje.

Į tolimąsias sovietinės imperijos stritis iš-tremtiesiems broliams trokštam stiprybės išverti žiaurias tremties sąlygas; pavergtoje tėvynėje esantiems — patvaros atsi-spirti priešpauą, ryžto ir įstangos išlai-kyti gyvą Lietuvos valstybingumo mintį ir stingrą iš priešpauos išsilaisvinimo viltį.

Laisvuosius lietuvių ir jų organizacijas kviečiam spiestis apie Vyriausią Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą Lietuvos vadavimo darbe ir visokeriopai jį remti. Mums, lais-viems lietuviams, nepakanka išlaikyti pra-ėjusių — Lietuvos Laisvės Kovos — metų veiklos apimtį ir lygi, išvien visiems sie-kiant didžiojo lietuvių tautos tikslą — ne-priklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo. Mums reikia dar labiau išplėtoti ir pato-

LORDAI IRGI NEPATENKINTI

Ne tik didieji, bet ir mažesnieji Britani-jos laikraščiai išsispausdino santraukas de-batų, kurie vyko vasario 4 d. lordų rūmuo-se dėl Baltijos valstybių aukso.

Ypač įspūdingas kalbas pasakė Dennin-gas, Wilberforčas ir Dillhornas, išskeldami priekaištus neteisiam sandėriui.

bulinti veiklą, įjungiant daugiau intelek-tinių pajėgų į Lietuvos laisvinimo darbą. Mums, ypač šiame, svarbu pabrėžti bei laisvajam pasauliui išryškinti tikrąją pras-mę Ribbentropo-Molotovo suokalbčio, nul-musio Lietuvos ir kitų nepriklausomų Eu-ropos vidurio valstybių likimą. Svarbu taip pat, bendraujant su pavergtosios Li-tuvos žmonėmis, visada turėti prieš akis Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto teikiamas laikysenos gaires.

Lietuvos meilė, visų mūsų ryžtas ir su-derintos pastangos priartins lietuvių tautai laisvės rytą.

Tegu meilė Lietuvos dega mūsų širdyse...

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

ŽIUPSNIS ŽINIŲ APIE LIETUVĄ

Montevideo dienraščio El Pais mokslei-vijai skirtame priede praėjusio lapkričio gale buvo įdėtas spalvinėmis reprodukcijo-mis iliustruotas straipsnis apie Lietuvą (Lituania, el pais del ambar — Lietuva, gintaro šalis). Straipsnyje gyvai pateikta eilė pagrindinių žinių apie lietuvių tautą, kalbą, Lietuvos praeitį ir dabartinę padė-tį. Iliustracijos — Lietuvos Vytis, Vytau-tas Didysis (60 c. pašto ženklas), M. K. Čiurlionio Kryžiai, V. Kasiulio „Lietuvai-tė“ ir būdingo kraštovaizdžio nuotrauka. Naudodamasis Lietuvos atstovo A. Grišo-no parūpinta medžiaga, straipsnį laikraš-čiui pateikė lietuvių bičiulis prof. Sabat Pebeit.

TEISINGA IR NETEISINGA

Edinburge leidžiamame „The Scotsman“ sausio 23 d., ironiškai ginčydamasis dėl Af-rikos reikalų, H. H. Goodwin pateikia visą eilę atsakymų, kas tariamai teisinga ar ta-riamai neteisinga.

Pavyzdžiui, keletas Goodwino išvadų: „Teisinga buvo, kad Rusija prisijungtų Latviją, Lietuvą ir Estiją, o Kinija Tibetą. Neteisinga kam nors kitam pasaulyje „per-imti“ suverenias valstybes. Teisinga ru-sams „užsitikrinti savo vakarines sienas“, užimant Lenkiją, Rytų Vokietiją, Čekoso-lvakiją ir Vengriją. Neteisinga buvo a. a. A. Hitleriui bandyti „užsitikrinti“ savo ry-tines sienas maždaug panašiu būdu. Tei-singa partijai (2½ procentų gyventojų) kontroliuoti ir tvarkyti likusios dalies gy-ventojų likimą komunistiniuose kraštuose. Neteisinga partijai (5 procentai gyvento-jų) panašiai pasielgti Rodezijoje“.

Generolo nuomonė

NATO karinių pajėgų Europoje vyriaus-iasis vadas gen. Lemnitzer pareiškė įsiti-kinimą, kad būtų pavojinga atitraukti dar daugiau JAV karinių pajėgų iš Europos net ir tuo atveju, jei Vokietija nepadėtų išlai-kyti. Europoje jau nebegali būti mažiau ka-rių, kaip dabar yra.

Tikras pasisekimas buvęs tas 15.000 ame-rikiečių karių atgabenimas manevrams į Vokietiją.

Priešai pašalinti iš sostinės

Iš Madrido, Ispanijos sostinės, į tolimus krašto užkampius jau ištremta apie 20 įžy-mių ispanų, kurie pasireiškė kaip nepalan-kūs gen. Franco režimui.

Dar viena priemonė

Cekoslovakijoje iš laikraščių ir televizijos redakcinių pareigų ateista 16 žurna-listų. Jie galės ir toliau dirbti žurnalistinį darbą, bet jau ne kaip redaktoriai.

Daugiausia esą paliesti du leidiniai — „Reporter“ ir „Zitrek“. Jie ne taip kaip reikia rašė dėl Jano Palacho mirties ir su-silaikę vyriausybės nemalonės.

Viduriniųjų Rytų taika

JAV ruošiasi imtis stipresnės diplomati-nės iniciatyvos dėl taikos tarp Izraelio ir arabų kraštų.

JAV norėtų, kad tuo reikalu tartųsi ke-turi didieji.

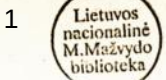
Savanorių kariuomenė

JAV prez. Nixonas pavedė krašto apsau-gos ministerijai paruošti planus, kaip išsi-vesti su samdoma kariuomene, nebesau-kiant naujokų.

Prezidentas priešrinkiminėse kalbose bu-vo pažadėjęs apsvartyti tokią galimybę.

Puolami tie, kurie priešinasi

„Sovietiskaja Rossija“ vedamajame užsi-puolė tuos partijos narius, kurie tvarko kultūros ir spaudos reikalus, bet nepasi-duoda didesnei kontrolei arba šalinasi ko-vingnesni pozicijai.

ANOS SENOSIOS MINTYS

PRIEŠ ŠEŠIASDEŠIMT ASTUONERIUS METUS

1901 metais būrelis anuometinių švie-suolių, susisipietusių apie Varpo redakciją, kaip skaitomė tamė pačiame Varpe, nutarė pasibelsti į užšalusias širdis lietuvių, išsi-blaškiusių po visus maskolijos kampūs.

Tie Varpo bendradarbiai, sako, buvę įsi-tikinę, kad daugelis tų maskolijos lietuvių yra vyrai, aukštesnius mokslus baigę, turį gerą duoną ir dar nesupelėję. Kiekvienas jų galėtų šį tą padirbėti Lietuvos naudai.

Taigi ir nutarė išleisti į juos atsišauki-mą. Bet kas tokį atsišaukimą parašys? Nė vienas sumanytojų to nesiėmė padaryti. Matyt, jie visi numanė, nujautė, kad toks atsišaukimas negali būti paprastas — ne, tai turėjo būti ypatingas atsišaukimas ir savo forma ir savo turiniu. Jis turėjo kal-bėti ir į lietuvių širdį, ir į jo protą, ir į jo są-žinę.

Kas gi daryti? Ir nutarė šitaip: tegul visi sumanytojai (jų buvo 7) parašo po atsišaukimą, kas kaip išmano išgali. O paskui iš visų para-šytųjų bus išrinktas vienas pats geriausias, ir tą bus galima paleisti į pasaulį per Var-pą.

Taip ir padarė. Šeši iš susitarusiųjų savo atsišaukimus parašė ir atsiuntė Varpo redakcijai.

Tie šeši jautriausiai Lietuvos reikalams nusiteikę žmonės kreipėsi į po plačią Ru-siją išsisklaidžiusius lietuvius, vadinasi, ano meto sąlygomis į užsienio lietuvius, kviesdami juos arba atgal grįžti į tėvynę, arba nors susiprasti jos sūnūs esą ir jai kuo nors padėti.

Visai tais pačiais žodžiais šiandien gali-me kreiptis į visus lietuvius, kurie ir šian-dien yra išsisklaidę po visus pasaulio kon-tinentus, kurie ne vienas turi gerą duoną kashį, bet yra pasidarę abejingas savo tė-vynei Lietuvai ir jos reikalams.

Bet paklauskime anų pasižvėntelių ne-paprastų tėvynės meilės žodžių, anais se-nais laikais ištartų:

„Tėvyne! tėvyne! Mažas žodelis, o kiek minčių, kiek jausmų sukelia...“

Lietuvi! Būk tu didus ir garbinamas, būk proto išsilavinimu iškilęs ir padanges, savo pradžiusią galvą guldas šilkuose, ko-jomis vien persiškus kilimus mindąs, o iš-girdęs tą mažą žodelį, ar nepajausi ant sa-vo galvos laiminančios ir glostančios savo motinos-sodietės rankos?

Ar nestosis tavo akys: prasta, nuskur-dusi, žema šiaudais dengta lūšnelė, raukš-lėti tavo gimdytojų veidai ir keli klestin-tieji sode medeliai. Ir ar ne dvelkties tau iš darželio rūtų ir lelijų kvapas ir nepri-pildys tau krūtinę grynų, ramių kūdikys-tės sapnų?

O paskui? paskui?... ką gali suteikti lie-tuviui tolimos praeties atsiminimas?... Tik darba, sunkų darbą be poilsio ir var-gų!.. Tai vienintelis atsakymas.

Smulkios naujienos

— Harjanos kaimo gyventojai Indijoje užpuolė sveikatos centrą, kuris buvo per stropus ir sterilizavo kelis jaunos vyrus, ir sumušė ten dirbusius tarnautojus ir jų gel-bėti atėjusius policininkus.

— Japonijos ministerio pirmininko Sato žmona pasikalbėjime su laikraščiu pasisa-kė, kad vyras dažnai ją mušdavo, laiką leisdavo su geišomis, tai ji visiškai nela-ukia, kol jis išeis į pensiją ir bus dažniau namie.

— Suinta studentė prisipažino, kad ji trijuose Paryžiaus bankuose buvo padė-jusi plastikines bombas (viena sprogdoma ją pačią sužeidė).

— Turtiniausi Romos gyventojai—prin-cas Torlonia, kuris turi daug nuosavybių, ir artistė Sofia Loren.

— Ispanijos miestelis Alcira nebelaukė nė Kalėdų — iš anksto pasigėrė, kai loteri-joje laimėjo pagrindinį 5.400.000 svarų pri-zą ir dar taip pat trečią.

— JAV automobilių sąjunga skelbia, kad krašte per dieną automobilistai užmuša apie milijoną visokių gyvulių (vien Flori-doje per dieną užmušta 5.000 putpelių, 250 kalakutų, 2.000 voverių, triušių, strazdų dainininkų, įvairių graužikų ir roplių; Pensilvanijoje per 1967 m. užmušta 22.610 stirnų).

— Nicoje avangardinis dailininkas Pi-noncelli aptėkė raudonais dažais veidą Prancūzijos kultūros ministerijai Malraux, kuris ten nuvažiavo padėti kartinio ak-mens būsimajam muziejui.

— JAV pilietybės negavo dvi moterys, kurios priklauso Jehovos liudininkams, nes ši sekta draudžia savo nariams balsuo-ti, būti prisiekusiais teisme ir kariauti.

Kiekvienas iš jūsų atsimins ne vieną duo-nos kashį, apkaptusį nuo ašarų! Atsimins neužpelnytus paniekinimus, suteiktus ar-timiausiems jo širdžiai žmonėms.

Laimingas, kuriam pasisekė nuveikti iš visų pusių Lietuvos gyvenimą užgulusius vargus, taip sakant, aikštėn iškilti. Lai-mingas — bet tik vienas. O kiti visi tebe-lieka varguose paskendę!

Lietuvi! ar tavo brolio vargas — tai ne tavo paties vargas? Ar nuvyti jį nuo savo slenkščio, ar jo išžadėsi, jeigu jis, skės-damas varguose, ištis tau ranką, tārda-mas:

— Broli, sušelpk mane!..

Bet aš ne elgeta, kuriam užtektų vien trupinių nuo tavo stalo, šalta ranka paduo-tų. Aš visgi tavo brolis!

Imk į rankas nors viso pasaulio raštus, skaityk. Kiekviename Europos kampe sa-vo didžiųjų vyrų atsiminimui dygsta mar-muriniai ar bronziniai paminklai. Visų kultūrinių šalių žmonės, tarytum vienas kitą pralenkdami, skuba išreikšti savo dė-kingumą, savo karščiausius jausmus vy-rams, savo tautų valdovams, jų dvasios ža-dintojams.

Kas pagaliau suskaitys visus tuos širdį jaudinančius pasireiškimus, kurie tarp tautų ir jų didvyrių užmezga nenutrau-kiamus ryšius ir leidžia joms laimingoms žengti tiesiu aukščiausio dvasinio ir me-džiaginio kilimo keliu?

O apie savo tėvynę, apie Lietuvą, ar ra-dai ką parašyta? Juk ji ne kapai. Ir čia žmonės juk ištroškę dvasios peno. Štai ru-sų laikraščiuose skaitome, kad vienur ki-tur lietuviai jau surengė savo vaidinimus: Petrapijų, Rygoj, Liepojoj ir vieną vienin-telį kartą, prieš 3 metus, Palangoj. Jau 15 metų, kaip klabiname rusų valdžią, kad leistų mums spaudą.

Ir vis veltui!

Matyt, ji, rusų valdžia, vien laukia mir-ties tos ramios, tylios lietuvių tautos, iš-i-kasiusios į žemės darbus. Visus mūsų mal-davimus ji paprato vien kojomis mindžioti. Į kiekvieną karštesnį mūsų širdies plakimą ji atsako žvangantiais rėžiais. Už kiek-vieną popierių išlietą vaitojimą užmoka šaltomis kalėjimo sienomis.

O štai mūsų laikraščiai: tik prieš 18 me-tų skausmuose ir varguose gimdyti. Štai Aušra, Varpas, Ūkininkas, Naujienos — pasauliečių šviesuolių leidžiamieji, o čia vėl žinyčia, Tėvynės Sargas — kunigų raštai. Visi jie Europoj leidžiami, neminint ame-rikoniškų.

Ar suskaitys, broli, kiek čia rankų dar-bavosi, nors visos gerai žinojo ir žino, koks už tai laukia užmokėstis. Ir vis dėlto jie negalėjo atsakyti skleisti savųjų tarpe šviesos spindulius. Žiūrėk, kokia ilga dar-bininkų eilė: praeilė, į kupras susimetę se-niai, ir subrendę tvirti vyrai, ir nedrąsūs jaunuoliai, kiti dar vaikai ir moterys, visų amžių ir visų luomų. Visi čia atsiradome.

Tavęs vieno, broli, mums pritrūko! Nekviečiame tavęs prie neteisybės, tik prašome į talką atkovoiant teisės pasauly, kurios kiekvienam kultūringam žmogui priklauso ir be kurių jo dvasia, kaip kū-nas be duonos, negali gyventi.

Maža ta darbininkų saujelė, dirbanti jau 20 metų, tačiau per paskutinius 20 metų kiek jau nudirbtą visose literatūros šako-se. Nutilus vieniems, į jų vietą stojosi kiti, kaip Gūžaitis, Maironis, Perkūnas, Žemai-tė, Lazdynų Pelėda, Vincas Kapsas (Vin-cas Kudirkas), Šatrijos Ragana, Margalis ir visa eilė kitų.

Visi pasislėpę slapyvardžiais. Nenoromis prisimena pirmųjų krikščionių persekioji-mas ir Romos katakombos. Budeliai, kaip ir prieš du tūkstančius metų, tykoja aukų, o kilnios dvasios slapstydamosios tarnau-ja didžiai išganingai idėjai, skleidžia švie-

ZEMAICIO GITAROS

Anglų žurnalas „She“ gruodžio mėn. nu-meryje paskyrė visą puslapį pareklamuoti įvairiems muzikos instrumentams. Iš-spausdintos fotografijos net 9 instrumen-tų, ir pateiktos žinios, kas tokius instru-mentus gamina ir už kokią kainą.

Tarp tų 9 pranešimų vienas yra toks:

„Žemaitis įamžino savo lietuvišką šei-mos gitarų tradiciją. Jis pagamins jums bet kurio stiliaus gitarą pagal jūsų smul-kius nurodymus. Toji jo liaudies specia-lioji atrodė kaip dvi pusės tragiko kaukių, rėmus jis padaro iš rožmedžio ir juodme-džio su dirbtinio perlo inkrustavimu ir vo-kiško sidabro kraštais. Kaina 130 sv., bet kainos prasideda nuo 120 sv. — Žemaitis, 19 Laitwood Road, London, S. W. 12, tele-fonas 675 1342“.

są ir nenustoją darbusios, ramiai pakel-damos ir sunkiausias aukas.

Broli. Ar galėtumei tu dabar ramiai už-migti, numanydamas, kaip tavo artimieji kenčia? Gal tą pačią valandą, kai tavo, šiltuose pataluose gulintį, saldūs sapnai apsiaučia, budeliai velka tavo brolių į kalė-jimą.

Kiek vėl šaltų ir tamsių nakčių pralei-džia mūsų sūnūs, be pastogės, vilkdami sa-vo broliams dviasiską peną per rubežių.

Pabudęs nakčia atsimink visus tuos var-gšus ir nelaimingus. Atskrisk nors dvasia prie mūsų. Pabuvok nors mintimis su mu-mis. Mums mūsų padėjime brangus ne tik aktyvus darbas, bet ir kiekviena užuojauta bei paguoda...

Tokiais žodžiais ragino ano meto lietu-vius atsiminti savo tėvynę ir jos vargus, kad ir kur jis bebūtų, visuomet pasiliktų tikru lietuviu, vienas iš anų šešių autorių. Tas autorius vadinosi „Bitė“, moteris, vė-liau pasižymėjusi lietuvių rašytoja G. Pe-kevičiūtė.

Nors praėjo jau 68 metai nuo to atsišau-kimo, bet jis turėtų būti mums šių dienų išieviams paraginimas būti tokiomis darbi-ninkais ir rėmėjais, kokių norėjo ano meto Lietuvos Nepriklausomybės atstatytojai.

(Šis atsišaukimas ir visa medžiaga paim-ta iš Pasaulio Lietuvio 1940 m. vasario 1 d.).

Reikalavimai vadams

Prieš pusmetį Vakaruose nuaidėjo rusų fiziko prof. A. D. Sacharovo pareiškimas, kuriame buvo reikalaujama daug ką kei-siti Sovietijos politikoje. O pačioj praėjusij metų pabaigoj pasirodė naujas toks pa-reiškimas, šį kartą sudėtinis ir anoniminis, pasirašytas tik „Estijos SSR technikų inte-ligentų gausių atstovų“, be jokių pavardžių. Nėra aiškaus pagrindo spręsti, ar au-toriai iš viso estai, ar ne estai, nes pareiškimo turinyje kalbama apskritai apie „mū-sų“ šalies, tai yra, Sovietijos problemą ir ginčijamasi su Sacharovu. Sacharovo klai-da esanti ta, kad jis, matydamas negerovių priežastis, siūlas tik medžiagines ir išori-nes (kitiems kraštams skirtas) priemones, o apleidžia vidurines (pas save taikyti-na), dvasines, politines, organines.

Krikščionybė, kaip dorovės pagrindą, at-metus, naujoji materialistinė ideologija naujo dorovės pagrindo nesukūrusi, ir li-kusi tuštuma. Ar ne iš baimės dėl savo saugumo, sako, siūlome taikingą sambūvį kitiems kraštams, kai argi ne mes 1939-49 metais „prisijungdinom“ 700.000 kvadr. ki-lometrų ir vien Europoj kontroliuojam as-štuonias valstybes, 1.274.000 kv. kilometrų?

Ir negana, esą, rūpintis vien medžiagi-nėmis gėrybėmis, nes jomis vienomis žmo-nių visuomenės neperauklėsi, kadangi „so-tus vilkas niekad nepavirto avinėliu“.

Todėl šio pareiškimo autoriai, kas jie bebūtų, reikalauja daugiau, negu Sacha-rovos: ne vien taikingos koegzistencijos ir bendradarbiavimo, o tikro susitaikymo su kitais kraštais; ne vien tik kovos prieš fi-zinį bādą, bet moralinio žmogaus bado pa-sotinimo; ne vien tik spaudos įstatymo, bet įstatymo, kurie užtikrintų visišką politinę laisvę; ne tik politinių kalinių amnestijos, bet visišką jų reabilitacijos ir garantijos, kad niekas nebebus persekiojamas dėl savo pažiūrų; ne vien šokių tokių ūkinių reformų, o pačių ūkio pagrindų pertvarky-mo...

Tuos raginimus jie kreipia į „vadovau-jančias tautų bendruomenės galvas“, at-seit, į „lygiateisių tautų draugystės“ pa-grindais sulipdytos sovietinės „bendruo-menės“ vadus, lyg ir turėdami iliuzijų, kad jie išgirsia tą balsą ir išmą kurti „naujas moralines vertybes“... Bet vienoj vietoj ir grasi-na: sutinkam, sako, dar kiek palaukti, bet jei nieko nebus, tai teks tankus sius-ti nebe į Prahą, o į Maskvą ir Leningra-dą... (E)

LIETUVOS GYVENTOJAI

Vilniuje veikiančios statistikos įstaigos sluoksniai pranašauja, kad dabartinis (1969 metų pradžios) gyventojų skaičius Lietuvoje būsiąs apskaičiuotas apie 3.096.000. Vilniuje dabar esą 344 tūkstančiai gy-ventojų. Kaune—309, Klaipėdoj 140, Šiau-liuose — 87, Panevėžy — 71 tūkstančių. Dar 15 kitų miestų daugiau kaip 10 tūkstančių. Į šių tarpą neseniai įsijungė Biržai, Utena, Jonava, Šilutė. Netrukus 10 tūkstančių pa-sieksią ir Raseiniai. (E)

PARODOSE SU LIETUVIŠKAIS DALYKAIS

Praeitų metų pabaigoje Durhamo universitete buvo suruošta surrealistinio meno paroda. Pasirodo, londoniško Lietuvių Kultūros Klubo pastangomis toje parodoje buvo išstatyta ir keletas didelių fotografijų lietuviškų dievukų, kurie patraukė žiūrovų dėmesį. Parodą lankė anglų ir užsieniečių akademinis jaunimas.

Skyrius su lietuviškų dievukų fotografijomis tiek kataloge buvo pristatytas pirmuoju, tiek ir parodos patalpose, tai jo šviežumas ypač patraukdavo žiūrovus. Parodos katalogai bus laikomi viešosios se krašto ir muziejų bibliotekose ir meno žinovų kolekcijose.

Ta proga Lietuvių Kultūros Klubas pagal anas parodoje buvusias fotografijas pasigamino ir platina trejetą rūšių atvirukų: Kristaus krikštas, Mykolas Arkangelas ir Sv. Jonas Nepomukas. Atvirukų kainos po 9 penus. (Adresas: Lithuanian Arts Club, 55 Ringmer Ave., London, S. W. 6).

Be kita ko, tas Lietuvių Kultūros Klubas šiuo metu ruošiasi lietuviško gintaro parodai Londono Universiteto Meno Kolegijos studentams.

Sukaktis ir leidinys

Šių metų rudenį sukaks jau 25 metai, kai, bolševikinei laivai slenkant į vakarus, daugelis tūkstančių lietuvių buvo nublokšti į Vokietiją. Po nuolatinio bombų lietuvių metus praleidę, kai sulaukė Didžiosios Britanijos, Jungtinių Amerikos Valstybių ar Prancūzijos kariuomenių, buvo sukoncentruoti stovyklose, kuriose teko išgyventi keletą metų. Šiose stovyklose gražiausias tremtinių kultūrinio gyvenimo pasireiškimas buvo švietimo darbas. Inicijavo kilo ne iš kurios nors vadovybės, bet iš stovyklose atsiradusių švietėjų. Jie ėmėsi kurti vaikų darželius, pradinės mokyklas, progimnazijas ir specialines mokyklas bei universitetą.

Vyresnieji puikiai atsimena, kokiose sąlygose tas visas darbas vyko. Jie daug parodė pasižventimo. Mokyklos pririšo daug vaikų ir jaunuolių prie naudingo darbo, kurie vėliau išemigravę tęsė mokslą. Daugelio tvirtinimu, tai didžiausias darbas, padarytas stovyklinio gyvenimo metu.

Nieko nežinome apie 1915-1918 m. buvusias lietuvių mokyklas Vokietijos stovyklose. Nedaug težinome ir apie Rusijoje tuo pačiu metu buvusias mokyklas. Šias žinias laikas, mirtys ir užsimiršimas uždengė nuo mūsų. Tas pats įvykis su Vokietijoje atliktu švietimo darbu po II-jo pasaulinio karo, jei laikui nebus griebtasi priemonių. O vis dėlto gaila būtų leisti užnešti laiko dukėms veikusių 61 vaikų darželių, 79 pradinė mokyklų, 37 progimnazijų-gimnazijų, gausybės kursų ir net universiteto nuveiktų darbų atminimus.

Kad tas milžiniškas darbas nenuieitų užuomarštin, kad išliktų lietuvių tautos istorijai kaip vienas gražiųjų perlų, rašas šias eilutes yra surinkęs ir suredagavęs veikusių švietimo įstaigų istorijas — „Lietuvių švietimas Vokietijoje 1945-1949 m.“ Rankraštyje yra 26 vaikų darželių, 49 pradinė mokyklų, 34 progimnazijų bei gimnazijų, 72 specialiųjų mokyklų, dvasinės kunigų seminarijos, DP universiteto ir daugybės įvairiausių kursų veiklos apžvalgos. Visos mokyklų istorijos parašytos direktorių, vedėjų ar kitų kompetentingų as-

menų. Surinktoji medžiaga, jei žūtų, nebūtų atkartojama.

Paruoštą darbą sutiko išleisti Kultūrai Remti Draugija. Tačiau leidėjas nori žinoti nors minimalų skaičių asmenų, kurie ryžtasi išėjusį veikalą pirkti. Knyga, atrodo, bus arti 600 puslapių, kuriuos puoš apie šimtas fotografijų. Kainos leidėjas dar negali nustatyti, nes ji priklausys nuo užsisakiusių skaičiaus ir tiražo. Todėl, kurie galvoja knygą pirkti, dabar tesiunčia tik pranešimą, kad žada pirkti, bet pinigų nereikia siųsti. Pinigus teks nusiųsti, kai bus išspausdinta knyga. Pranešimą rašyti: Kultūrai Remti Draugija, 7026 So. Claremont Ave., Chicago, 60636, USA.

Kitais (1970) metais sukaks 25 metai nuo minėto švietimo darbo organizavimo pradžios. Šiuo leidiniu ta proga pagerbtume tų idealistų atliktą darbą. Kurie tuo metu mokytojų ar mokėsi, atgaivintume gražius prisiminimus ir paliktume savo vaikams puikaus darbo liudijimą. Norinčių įsigyti minėtą leidinį turėtų būti tikrai didelis skaičius, nes vien vaikų darželiuose dirbo 115 auklėtojų, pradinėse mokyklose

KRIKŠČIONISKOSIOS DEMOKRATIJOS ISTORIJS REIKALU

Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos Tarybos nutarimu, LKDS Centro Komitetas pradėjo organizuoti Krikščioniškosios Demokratijos Lietuvoje Istorijos leidimą. Keliatomį veikalą redaguos redakcinė komisija, vadovaujama „Tėvynės Sargų“ redaktoriaus, didžio visuomenininko ir politikos Dr. Domo Jasiučio. Krikščioniškoji lietuviškoji demokratija, Lietuvos gyvenime suvaidinusi milžinišką vaidmenį, yra palikusi daug pėdsakų. Redaktorius tad ir kreipiasi į visą lietuvių visuomenę talkos. Visi, kurie turi bet kokios medžiagos — knygų, žurnalų bei laikraščių iškarpi, fotografijų, arba nori prie ruošos prisidėti savo atsiminimais, prašomi nedelsiant visą medžiagą siųsti Dr. D. Jasiūčiui, 220 North Seventh Avenue, Mount Vernon, N.Y. 10550, USA.

DR. PAULINA KALVAITYTĖ-KARVELIENĖ

Gyvenimo vingiais

(35)

MOSŲ AKRAI IR NAMELIS

Jau 1951 m. nemažai prisivažinėję beieškodami buvome su Kalvaičiais nusipirkę per pusę 20 akrų žemės gražioje, miškingoje, tačiau neišdirbtose vietose. Rytų pusėje sklypas plačiu ruožu priėjo prie gero žvyruoto kelio. Antrapus kelio buvo stambus vokiečio Lidskės ūkis. Aplinkui dar vieno kito ūkininkų sodybos. Miestelis už trejeto mylių, o didysis vieškelis gal už mylios. Nuo Michigano ežero apie 6 mylias.

Vieta buvo žema, ir pavasariais ar rudenimis, ypač prie kelio, čia telkšojo balos.

Kalvaičiai pasirinko šiaurinę sklypo dalį, su neuždengta nuo saulės dirvonu dalimi. Mudviem teko pietinė dalis, kurios dirvoną ligi pusės dengė miško medžių šešėliai. Miške buvo nemaža stambių lapuočių, daugiausia amerikoniškų ąžuolų, tačiau daug augo smulkių medelių ir įvairių piktžolių. Miškas atrodė amžiais nevalytas, nes nemaža buvo jame išvirtusių medžių. Taigi čia kurtis reikėjo pionieriškos drąsos ir jėgos.

Steponas ėmėsi darbo tikru uolumu: valė jam priklausančią miško dalį, kirtu žabus, kuriuos, išvilkę į dirvoną pakraštį, degindavome, o numatęs trobesių statybai vietą, rovė iš šaknų didžiulius ąžuolus, beveik plikomis rankomis, be jokių galingesnių įrankių.

Piniginė mudviejų atsarga tuomet buvo menka, tai su statyba negalima buvo plačiai užsimoti. Todėl pradžioje Steponas ryžosi pastatyti stiprų mūrinį garažą giliai į žemę įleistais betono pamatais. Pamatams griovius tam pastatui Steponas iškasė pats vienas.

Kalvaitis nebuvo toks uolus. Kartais jis padėdavo Steponui šį tą padirbėti. Tačiau ir Stepono jėgoms darbas buvo nepakeliamai sunkus. Tai tuo sandėliuku ir pasitenkinom. O 1955 m. tą vietą pardavėm be nuostolių. Kalvaitis pardavė savo dalį vėliau su geru pelnu.

Pardavus tą vietą, Steponas pradėjo žvalgytis kitos. Dėmesys linko Čikagos pietų dalin. Manėm, Mississippės slėnio žalmu. Tokios stipriai žalios kad ten toliau nuo fabričių ir stambesniųjų prekybos augmenijos dar niekur nebuvau mačiusi.

centrų bus geresnis oras ir mažiau triukšmo. Kartu viliojo miesto patogumai — kultūros centrai ir lengvos viešojo susisiekimo galimybės, o man dar vienas patogumas — arčiau darbovietė.

Netrukus per tarpininkus susiradom vienerių metų senumo mūrinį namelį. Nusipirkom jį ir tenai įsikūrėm 1956 m. sausio mėn. pradžioje.

Visais atžvilgiais vieta atrodė patogi, ir oras buvo tikrai geras, tačiau triukšmo čia buvo daug daugiau, negu Harbore. Didžiausią triukšmą kėlė keleiviniai lėktuvai, nes ties ta vieta eina oro susisiekimo linija.

Tačiau didžiausią šios vietos nepatogumą sudarė ne triukšmas, o nuotolis nuo Stepono darbovietės. Steponas turėjo važinėti apie 20 mylių į vieną galą perkrautomis Čikagos gatvėmis. Tai namelį parduavėm ir 1957 m. rudenį nusipirkom statybai sklypą prie gero kelio, apie 100 žingsnių nuo Michigano. 1958 m. čia pasistatydinom patogų dengtų plytų namelį. Tačiau kol Steponas dirbs Harbore, pastoviai čia gyventi bus neįmanoma, nes nuo šios vietos ligi Harboro yra apie 55 kilometrai. Pastoviai tenka pasilikyti gyventi Harbore. Tai ir šią vietą teko parduoti.

Galimybų kurtis ieškodamas, Steponas pavažinėdavo ir toliau. Buvo porą kartų nuvykęs į Michigano valstybę, kur yra nemaža senųjų ateivių lietuvių, įsikūrusių ūkiuose. Buvo nuvykęs net į Arizoną ir Kaliforniją.

KELIONĖ Į VAKARUS

Aš į tas tolimas keliones nesileisdavau, kad nedaryčiau nereikalingų išlaidų. O kai pradėjau dirbti, tai laiko nebeturėjau.

Bet 1955 m. pasisekė mudviejų atostogų laiką suderinti, ir jų turėjom abu po 2 savaites. O Gytis Krikščiūnas pasiūlė mums vykti kartu su juo į Vakarus. Jis norėjo pamatyti kalnynų vietas, globojamas centrinės valdžios ir vadinamas nacionaliniais parkais. Steponą traukė Oregono Portlandas, ir jis vis svajojo apie galimybę tenai kurtis. Aš neturėjau jokių ypatingų pageidavimų. Mane tik traukė noras pakeliauti, pamatyti Amerikos Vakarus ir pamirkyti kojas Ramiojo Vandenyno rytų pakrastyje. Tai liepos 25 d. iškeliavome.

Važiuojant keitėsi gamtovaizdis. Prašliaužėme pro Wisconsiną sostinę Madissoną, pasiekėme vidutinio didumo miestuką La Cross, netrukus atsidūrėme prie Mississippės kranto, o pravažiavę du tiltus, patekome į Minesotos valstybę. Gerą galą važiuojame Mississippės slėniu. Upė kai kur šakojasi į dvi, o kai kur net į kelias vagas su salomis tarpuose.

Pro mašinos langus sekiau besikeičiančius gamtovaizdžius, stebėjau ir gėrėjau nepaprastai stipriu

Prie Red Wing miestelio kelias pasuko į vakarus, ir plačioji Mississippė liko užpakalyje. Tačiau, pavažiavę keletą mylių ir pasukę į šiaurę, netoli Minesotos sostinės Saint Paul vėl kėlėmės per Mississippę, kuri čia ir neplati ir vienos vagos. Aš nenorėjau net tikėti, kad tai Mississippė.

Pernakvojė Alexandria miestelyje, pakelėje pasukį pravažiavome daug ežeriukų, kuriuose plaukiojo ir ties kai kuriais skraidė nemaža ančių, o gal ir kitokių paukščių.

Po poros valandų pasiekėme N. Dakotos sieną, o popiečiu — Montanos. Gamtovaizdis darėsi kiek įdomesnis: pravažiavome kelis upeliukus, o pietų pusėje vietomis netoli kelio buvo matyti plati upė. Tai turėjo būti Missouri. Pravažiavę dar kelis miesteliukus, apsinakvojome Glasgove, rytą išskubėję anksti, pusryčiaujame pavažiavę Maltoje.

Pakeliui, iš kairės pusės, didžiuliai kviečių ir kur-ne-kur kukurūzų laukai. Kviečiai dar nebuvo pilnai išplaukę, o kukurūzų tik žali lapai kokios pėdos aukštumo. O Indianoje išvažiudami kviečius buvome palikę jau gerokai pageltusius, daug kur net nupiautus, o kukurūzus su žiedais ir ankštimis. Nuotolis į šiaurę nuo Indianos apie 500 mylių (apie 800 km).

Žemės paviršius darėsi vis labiau kauburiuotas. Apie pietų laiką pamatėme toluoje kalnų viršūnes, pirma šiaurėje, o paskui ir vakaruose. Šiaurėje buvo matomos tik dvi kalnų viršūnės, o vakaruose, jeigu nebūdavo priekyje miško, — masyvus kalnagubris.

Pasiekėme Glacier Parką. Artėjant kelias jau vingiavo tarp vešiomis eglėmis apaugusių aukštųjų kauburių. Kalnus pamatėme tikrai įvažiavę į parką. Viešbutyje prie parko negavė nakvynės, paklausėme patarimo važiuoti tolyn į kalnus ir pasileidome upelio slėniu. Vakarinėje upelio pusėje čia pat kilo į padangę aukšti kalnai plikais ir stačiais skardžiais. Jų viršūnės atrodė plokščios, kaip Prancūzijoje pastatytą stogai. Ant kai kurių viršūnių baltavo sniegas.

Valgyti nurodytoje vietoje gavome, o nakvynės turėjome važiuoti ieškoti į vakarinę parko pusę, kitapus kalnų, prie Lake MacDonald ežero. Tai grįžome ligi upelio ir jo slėniu ligi St. Mary's Lake ir iš ten leidomės per kalnynus. Prie St. Mary's Lake buvome sustoję pasigrožėti vaizdais ir nusifotografuoti.

Tik išlipus ir paėjus ežero link, pribėgo prie mūsų maži gyvūneliai, ne ką didesni už paprastą pelikę, kiek panašūs į voveres, nes jų pasipūtusios uodegos daug didesnės už juos pačius. Jie esą vadinami čipmunk. Jie labai drąsūs, atsistoja ant paskutinių kojų ima iš rankos maistą (ant žemės padėto nemina).

(Bus daugiau)

296 ir gimnazijose-progimnazijose 615 mokytojų, kurių sąrašai tilps šioje knygoje. O mokinių vaikų darželiuose buvo 1935, pradinėse mokyklose 3.961 ir gimnazijose-progimnazijose 2.858. Baigė lietuvių gimnazijas apie 1.200 abiturientų, kurių sąrašai irgi bus leidinyje. Apžvalgoje daug kur minimi ir stovyklų komitetai, kurie vieno kitu ar kitokiu būdu dalyvavo mokyklų gyvavimo istorijose. Trumpai tariant, knyga patartina įsigyti kiekvienam lietuviui. Tą darbą dirbė savo pavarde, fotografijas ar atliktus darbus. Kas buvo atokiau nuo to darbo, sužinos, kaip žmonės dirbo savo tautai.

Vincentas Liulevičius

DIEVO KARALYSTĖ

„Teatinie tavo karalystė“

KARALYSTĖS SĄVOKA

Pasaulyje, žmonių tarpe, yra politinės karalystės ir taip pat yra dvasinės karalystės. Kiaurai blogio įsigalėjimas žmogui ar visuomenėje yra blogiosios dvasios viešpatavimas, o tiesos, gerio, grožio ir meilės viešpatavimas yra Dievo dvasios karalystė. Kas tik myli Dievą, tas yra Dievo karalystės narys. Į tą Dievo karalystę šaukė žmonės šv. Jonas Krikštytojas: „Darykite atgailą, nes Dievo karalystė arti“.

Kaip visa žydų tauta, taip ir Kristaus mokiniai laukė politinės Kristaus karalystės. Paskutinę valandą, prieš regimu būdu įžengiant Kristui į savo amžiną garbę, mokiniai pasiteiravo:

— Viešpatie, ar šiuo laiku tu sugrąžinsi karalystę Izraeliui?

— Ne jūsų dalykas žinoti laikus ar valandas, kurias Dievas nustatė savo valdžiai, — atsakė Išganytojas (Apd. 1, 8).

Apie Dievo meilės karalystę V. Jėzus kalbėjo klausytojams labai dažnai. Evangelijoje tai sužymėta 90 kartų. Dievo karalystės pradžia smulki, nežymi, kaip garsytųjų grūdus, raugo saują, javų dirva ar žuvininkų tinklas, kaip brangiųjų perlą, kurią pirklys radęs viską atidavė už ją ar vedybinę puotą su vargšų minia. Ir V. Jėzus mokė melstis: „Teatinie tavo karalystė“.

MEILĖS KARALYSTĖ

Dievo meilės karalystė — tai Dievo viešpatavimas žmonėse, jų dvasioje, žmogaus prote, jo minty, vaizduotėje, atminty, sąžinė, visoje žmogaus sieloje. Yra ji kaip tamproji jungtis mūsų sielos su Dievu. Prašome, kad Dievo meilės karalystė apimtų mus, visus žmones, kad visi laikytųsi Dievo duotų įsakymų ir į žmogaus prigimtį įdiegtų įstatymą.

Didžiausioji Dievo meilės karalystei kliūtis yra žmogaus nuodėmė, su pilnu supratimu ir laisva valia padaryta. Iš nuodėmės išsilaisvinti galime vien Dievui padedant. Dievo Sūnus pateikė mums priemonės sugrįžti regimai į Dievo meilės būklę, išsilaisvinant iš nuodėmių. Per Kristaus paliktus šv. sakramentus Dievas pakelia mus savo malone į šventumą, apšviečia protą, teikia dvasiai ramybę, apsaugą ir Dievo vaikų laisvę. Kaip šeimoje vaikai klusnūs yra savo tėvams, taip mes, būdami dangaus Tėvo vaikai, iš kurio turime būti ir protingai, laisvos valios, nemarija siela, privalome būti klusnūs Dievui ir jį mylėti. „Palaiminti, kurie eina doru keliu ir laikosi Viešpaties įstatymų“ (Ps. 118,1).

TRYŠ LAIKOTARPIAI

Dievo meilės karalystėje galime atskirti tris laikotarpius. Pirmasis apima Senąjį Įstatymą. Tada Dievo karalystė buvo sujungta su viena tauta. Yahweh — Dievas buvo Izraelio karalius, o žydai buvo jo tauta. Dievo valiai atstovavo jiems patriarchai, teisėjai, pranašai, galop išsirinko politinį sau karalių. Tuo išliko valdovų ydos ir žmonių neišikimybė Dievo karalystei. Bet tauta turėjo Dievo pažadą, kad iš jos kils Atpirkėjas, Mesijas. Išvauduotojas. Ir šv. Jonas Krikštytojas šaukė tautą į atgailą, nes Dievo meilės karalystė priartėjo.

Antrasis laikotarpis — tai Kristaus įkurtosios Dievo meilės karalystės, jo Bažnyčios pradžia, išsiplėtimas ir veikla visame pasaulyje.

O paskutinis Dievo meilės karalystės laikotarpis, neturįs pabaigos, bus po visų žmonių prisikėlimo iš mirusių, po paskutinių teismų, kada į Dievo meilės karalystę bus paimti visi gerieji, dorieji, tobuliai ir šventieji žmonės. Tai bus amžinojo džiaugsmo ir neišsakomos laimės būseną. „Teatinie tavo karalystė“

K. A. M.

— Pietinėje Burmoje veikiantieji suklėliai siūlo mokėti po 300 svarų už gyvą ir 150 sv. už negyvą tokį žurnalistą, kurį renka ir skelbia žinias apie jų veiklą.

LIETUVIŲ NAMŲ AKC. BENDROVĖ

1-2, LADBROKE GARDENS, LONDON, W.11.

BALANSAS 1968 M. SPALIO 31 DIENAI

1967		1968	1967		1968
£15,000	KAPITALAS — INVESTUOTI PINIGAI	£15,000		TURIMASIS TURTAS	Balansas
	Registruotas kapitalas-15,000 akcijų po £1			NEKILNOJAMAS TURTAS:	
10040	Išduota akcijų — 10040 akcijų po £1,	10040	20057	Lietuvių Namai Londone	20057
	pilnai apmokėtų		19355	Lietuvių Sodyba	19355
12331	KAPITALO ATSARGA	12331	2997	BALDAI IR ĮRENGIMAI	3120
	Likutis 1966 m. lapkričio 1 d.		2211	SPAUSTUVĖS ĮRENGIMAI	1769
			532	AUTOMOBILIS	426
13723	APYVARTOS ATSARGA	16426	45152		
	Pelno sumos		500	INVESTACIJOS	
				Unit Trust Funds	1472
1686	PINIGAI, už kuriuos akcijos dar nėra	1686	1054	PREKIŲ IR PINIGŲ atsargos	
	išduotos		590	Gėrimai, maistas ir kt.	1164
	PASKOLOS		100	Patalynė, indai ir kt.	590
15241	Paskolos iš lietuvių — depozitai	14763	575	Kuras ir paukščiai	100
			108	Spaustuvės medžiagos	569
			3149	Nebaigti spaudos darbai	108
1623	EINAMIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI	1301	765	Skolininkai	2588
	Neapmokėtos sąskaitos		45	Paskolos	200
			167	Depozitai už el. įrengimus	45
733	Valst. mokesčiai už depozitus	574	3072	Pinigai banke—einamojo s-toj	408
			100	Pinigai banke—depozito s-toj	5032
			—	Pinigai kasose	112
55377		57121	55377	Gražintini mokesčiai	6
					10922
					57121

Balansą parašais tvirtina Bendrovės Valdybos nariai:
S. NENORTAS V. STRIMAS

REVIZORIŲ PRANEŠIMAS LIETUVIŲ NAMŲ BENDROVĖS NARIAMS

Mes esame gavę visą informaciją ir visus paaiškinimus, kurie mūsų įsitikinimu buvo reikalingi revizijai. Mūsų įsitikinimu, atskaitomybės knygos buvo laikomos tinkamai, kaip ir pateikiamos atskaitomybei.

Mes patikrinome balansą ir pridėjamą pelno ir nuostolio sąskaitą, kurios sutinka su atskaitomybės knygomis. Mūsų įsitikinimu ir pagal mums pateiktąją visapusišką informaciją ir pagal mums duotuosius paaiškinimus, anksčiau minėtos apyskaitos teikia Companies Act, 1948, įstatymo reikalaujamus duomenis to įstatymo nustatyta tvarka ir balansas duoda tikrą ir teisingą vaizdą apie Bendrovės padėtį spalio mėn. 31 d., 1968 m., o pelno ir nuostolio sąskaita duoda teisingą vaizdą apie Bendrovės pelną už metus, pasibaigusius tą dieną.

47, Oxford Street, London, W.1.
1969 m. sausio 23 d.

Kano, Creed, & Co. Auditors.
Certified Accountants.

PELNO/NUOSTOLIO APYSKAITA UŽ METUS LIGI 1968 M. SPALIO 31 D.

1967		1968	1967		1968
696	ISLAIDOS	1103	1878	PAJAMOS	
820	Turto nurašymai	871	1723	Iš Lietuvių Namų	4389
1167	Palūkanos už paskolas	1178	-189	Iš Lietuvių Sodybos	1792
153	Atlyginimas sekretoriui	196	3412	Iš Spaudos Skyriaus	281
216	Telefonas	274			6462
44	Spauda, paštas ir kt.	21			
141	Banko mokesčiai	44			
110	Įvairios įstaigos išlaidos	110	22	Telefono ir kt. pajamos	97
5	Revizija	30	91	Depozito sąskaitos palūkanos	239
	Teisinės išlaidos		19	Investicijų palūkanos	18
			482	Prekybos Skyriaus pelnas	245
466	Socialinė ir kultūrinė veikla	506			
70	Valdybos narių kelionių išlaidos	70			
138	PELNAS keliamas į Pelno/Nuostolio	2658			
4026	Paskirstymo Sąskaitą	7061	4026		7061

PELNO/NUOSTOLIO PASKIRSTYMO SĄSKAITA

1967		1968	1967		1968
	SKIRSTOMA		12547	ATKELTOS SUMOS	13723
			138	Atkelta iš 1967 m. XI. 1	2658
			1038	Pelnas atkeltas iš Pelno/Nuostolio s-tos už 1968 m.	—
			—	Nekilnojamojo turto nurašymai	45
13723	Keliama į apyvartos atsargą	16426		Paskolų s-tos perteklius	
13723		16426	13723		16426

LIETUVIŲ NAMŲ AKCINĖS BENDROVĖS VALDYBOS PRANEŠIMAS

Aštuonioliktajam Metiniam Bendrovės Akcininkų Susirinkimui, kuris įvyks 1-2, Ladbroke Gardens, London, W.11, 1969 m. kovo 15 d., 5 val. popiet.

Valdybos nariai: S. Nenortas (pirmininkas), A. Pranskūnas, J. Vilčinskis, P. Mašalaitis, J. Alkis, V. Strimas, Z. Juras.

1968 metus Lietuvių Namų Bendrovė baigė su £2658 gryno pelno, jau atskaičius £1103 turto nurašymams. Šie rezultatai yra žymiai geresni už 1967 metų £138 pelną, kai vyko didesnio masto remontai ir pagerinimai.

Didžiausia apyvartos pertekliaus dalis gauta iš Lietuvių Namų — £4389, toliau seka Sodyba su £1792 ir Spaudos skyrius, kuris metus baigė su £281 pertekliumi. Bendrovės Centro įstaigos išlaidos prašoko pajamas £3804.

Visų Bendrovės skyrių grynas pelnas £2658. Pridėjus iš 1967 m. atkeltąją sumą £13723, keliamoji į sekančius metus bendroji suma £16426.

Socialinei ir kultūrinei veiklai paremti per 1968 m. išleista £506. Tokia veikla bus remiama ir ateity, atsižvelgiant į reikalų svarbumą ir Bendrovės padėtį.

Bendra depozitų suma 1968 m. siekė £14723 (1967 m. — £15241). Dalis atliekamųjų rezervų sumos £972 buvo investuota, ir bendroji investicijų suma balanse siekia £1472 (1967 m. — £500).

Pagal Bendrovės įstatų numatytąją tvarką, P. Mašalaitis ir V. Strimas atsistatydina iš valdybos. P. Mašalaitis sutinka būti kandidatu, renkant naujus valdybos narius. V. Strimas, po devynerių metų darbo Bendrovės valdyboje, patyręs didelių rūpesčių sunkiais laikais ir prisidėjęs prie Bendrovės vairavimo į gražesnę ateitį, dėl asmeninių priežasčių iš valdybos pasitraukia. Valdyba tikisi, kad jis ir toliau Bendrovės reikalais domės ir remis jos veiklą. V. Strimui valdyba reiškia didelę ir nuoširdžią padėką ir linki jam sėkmės ateities darbuose. Į jo vietą bus renkamas naujas valdybos narys.

Bendrovės revizoriai Kano, Creed & Co. sutinka tęsti savo pareigas, ir jie bus šioms pareigoms vėl paskirti remiantis 1948 m. Bendrovių Įstatymo 159 paragrafu.

Bendrovės valdyba dėkoja visiems rėmėjams, talkininkams ir tarnautojams, kurių dėka buvo pasiekta gražių rezultatų 1968 Laisvės Kovos Metais ir kviečia visus gaušion talkon 1969 metais.

PRANEŠIMAS LIETUVIŲ NAMŲ BENDROVĖS AKCININKAMS

Pranešama, kad Aštuoniolikasis Metinis Bendrovės Akcininkų Susirinkimas įvyks 1-2, Ladbroke Gardens, London, W.11, šeštadienį, 1969 m. kovo 15 d., 5 val. p.p., sekantiems tikslams:

1. Patvirtinti protokolą paskutinio Metinio Akcininkų Susirinkimo, įvykusio 1968 m. kovo 9 d.
2. Išklausti ir pasvarstyti Valdybos pranešimą ir apyskaitą už metus, pasibaigusius 1968 m. spalio 31 d., ir revizorių pranešimą.
3. Nustatyti Valdybos narių atlyginimą.
4. Išrinkti Valdybos narius — atidėti į sekmadienį.
5. Svarstyti kitus eilinio pobūdžio Bendrovės reikalus.

1969 m. vasario 11 d.
Bendrovės Valdybos įgaliotas
A. PRANSKŪNAS
Sekretorius

PASTABOS

Akcininkas, turįs teisę dalyvauti ir balsuoti Metiniam Susirinkime, gali įgalioti kitą asmenį susirinkime dalyvauti ir balsuoti ir toks paskirtas asmuo gali būti ir ne-akcininkas. Kiekvienas įgaliotas asmuo privalo turėti raštišką įgaliojimą, nurodantį įgaliojusio akcininko vardą, pavardę, adresą, akcijų numerius ir skaičių. Lietuvių Namų Bendrovės metinės apyskaitos kopija bus pasiūsta kiekvienam akcininkui, pranešusiam savo adresą ir pareiškusiam norą tokią kopiją gauti.

LIETUVIŲ NAMŲ APYSKAITA
(UŽ 1968 METUS)

SODYBOS APYSKAITA
(UŽ 1968 METUS)

SPAUDOS SKYRIAUS APYSKAITA
(UŽ 1968 METUS)

<i>Pajamos</i>		<i>Pajamos</i>		<i>Pajamos</i>	
Nuoma	4719	Nuoma ir maistas	7283	„Europos Lietuvio“ prenumerata ir skelbimai	2822
Baras	11016	Baras	6380	Nidos Knygų Klubu pajamos	3653
Elektra ir gasas	74	Įvairios pajamos	349	Įvairūs darbai	1767
	<u>£15809</u>		<u>£14012</u>	Mokesčių premijos	58
					<u>£8300</u>
<i>Išlaidos</i>		<i>Išlaidos</i>		<i>Išlaidos</i>	
Baro prekės	6446	Maisto produktai	2217	Atlyginimai	4387
Atlyginimai	2120	Baro prekės	4050	Popieris ir sp. medžiagos	743
Mokesčiai	738	Atlyginimai	3598	Knygų rišimas ir kt.	1706
Šviesa ir šildymas	852	Mokesčiai	348	Paštas ir ekspedicija	883
Remontai	641	Šviesa ir šildymas	733	Remontai	43
Skalbykla ir švara	356	Remontai	249	Elektra	73
Draudimas	178	Ūkio išlaidos	297	Įvairios išlaidos	184
Įvairios išlaidos	89	Transportas	179		
		Skalbykla ir švara	184		
		Telefonas	91		
		Draudimas	87		
		Įvairios išlaidos	187		
	<u>£11420</u>		<u>£12220</u>		<u>£8019</u>
Pelnas £4389		Pelnas £1792		Pelnas £281	

PELNO/NUOSTOLIO arba LIETUVIŲ NAMŲ BENDROVĖS CENTRO APYSKAITA
(UŽ 1968 METUS)

LIETUVIŲ NAMŲ BENDROVĖS
PELNO PASKIRSTYMAS

<i>Pajamos</i>		<i>Išlaidos</i>		<i>Atkeltos sumos:</i>	
Iš Lietuvių Namų — pelnas	4389	Palūkanos už depozitus ir paskolas	871	1968 metų pelnas	2658
Iš Sodybos — pelnas	1792	Atlyginimai	1178	Praeitų metų sumos	13723
Iš Spaudos Skyriaus — pelnas	281	Pašto išlaidos	274	Paskolų s-tos perteklius	45
Palūkanos už depozitus banke	239	Telefonas	196		<u>Viso £16426</u>
Palūkanos už investicijas	14	Socialinė ir kultūrinė veikla	506		
Įvairios pajamos	346	Profesiniai patarnavimai	140		
		Įvairios įstaigos išlaidos	65		
		Kelionės išlaidos valdybos nariams	70		
		Turto nurašymai	1103		
	<u>£7061</u>		<u>£4403</u>	<i>Skirstoma:</i>	
		Grynas pelnas £2658		Keliama į sekančius metus	16426
					<u>£16426</u>

LIETUVIŲ NAMŲ AKCINĖ BENDROVĖ

Data

ĮGALIOJIMAS

Aš,, gyvenantis

Lietuvių Namų Bendrovės akcininkas, turįs akcijų, šiuo įgalioju p.

... .., gyvenantį

arba, jam nesant, p., gyvenantį

... .., balsuoti mano vardu Akcininkų Suvažiavime, įvyk-

siančiame 1969 metų kovo mėn. 15 d., šeštadienį, 5 val. p.p., Lietuvių Namuose Londone.

Šį įgaliojimą tvirtinu savo parašu

PASAULIS APLINK MUS

KO NORI LENKAI?

Praeitų metų neramumai Lenkijos universitetuose nebuvo baigti su tomis dienomis, kai vyriausybė susitvarkė policinėmis priemonėmis. Dėl to neramumų neteko vietų, kuriose profesoriai, buvo išmesti iš partijos, kurie komunistai, dideli kiekiai studentų nebegali tęsti studijų. Dėl jų buvo sustiprintos antižydiškos nuotaikos. Anie įvykiai atsirūgsta ir dabar. Neseniai gi buvo nuteisti kalėti du jauni Varšuvos universiteto dėstytojai, Kuronas ir Modzelewskis, kurie anų įvykių dvasioje parašė ir pradėjo platinti atsišaukima, skatinantį nuversti savo krašto stalinistinės sistemos biurokratiją ir tuo pradėti naujo socializmo laikotarpį. Tas jų atsišaukimas pateko ir į užsienius. O ko gi jie ir juos palaikančiai nori? Kaip jie supranta tą naują revoliuciją, kurios norėtų?

Jie reikalauja, kad būtų įvesta visiška darbininkų demokratija, įsteigtos darbininkų tarybos ir panaikinta valdančiosios komunistų partijos biurokratija. Ta biurokratija esanti naujoji klasė (apie tokią naująją klasę, kaip atsimeiname, rašė savo metu ir buvęs Jugoslavijos prez. Tito draugas Milovanas Džilas ir paskui už tokį rašymą yra sėdėjęs kalėjime). Ta naujoji klasė vis daugiau įsigyja teisių ir privilegijų, ji valdo susiėmusi visas valstybės institucijas ir finansus. Ji nieko bendra neturi nė su marksizmu. Tad šalin ją!

Tas reiškinys nesąs vien lenkiškas. Visoje Rytų Europoje darbininkų aktyve buvo sukompromituotas socializmas. Bet to atsišaukimo autoriams pirmiausia rūpi Lenkija, kurioje Gomulkos biurokratinio kapitalizmo partija galutinai sugniuždė darbininkus, reikalavusius darbininkų tarybų ir apskritai daugiau teisių.

Atsišaukime prisimenama ir ta praraja, kuri yra tarp biurokratų ir darbininkų pragyvenimo lygio. Darbininkams visko trūksta — butų, prekių, o biurokratai visus tuos nepriteklus stengiasi išaiskinti tuo, kad Lenkijos pramonei tenka pasaulinėse rinkose varžytis su kitų kraštų gaminiiais. Patys gerai gyvendami, tie biurokratai visais būdais ir palaiko netikrą mitą, gindami savo reikalus.

ISTERIKA

Pasaulis sumažėjo. Nebe tie laikai, kai žmonės savaitėmis turėdavo keliauti arkliais net ir labiausiai skubėdami. Dabar yra greičiausi lėktuvai ir tokios greitos susižinojimo priemonės, kad įvykis per kelias minutes gali pasiekti tolimiausią pasaulio kampą.

ŽVALGYBOS VORATINKLIUOSE

(5)

NORDENO TAIKIKLIS

Prieš Antrąjį pasaulinį karą amerikiečiai išrado visiškai naujo pobūdžio aviacijos taikiklį, su kuriuo bombonešiai galėjo savo bombas išmesti daug tiksliau, negu tai iki tol buvo įmanoma. Tai buvo vadinamasis Nordeno taikiklis, ir amerikiečiai jo paslaptį stropiai saugojo.

Smulkesnių informacijų apie Nordeno taikiklį labai norėjo kaip nors išgauti vokiečių karo aviacijos — Luftwaffės vadovybė, tačiau ilgą laiką vokiečių agentų JAV-ėse pastangos liko be vaisių. Vokiečių žvalgyba Amerikoje tuo metu apamai nebuvo labai tobula. Ji pirmoje eilėje rėmėsi vokiečių kilmės amerikiečių bendradarbiavimu, o žvalgyba tvarkė visa eilę organizacijų: SS Saugumo tarnyba, nacių partijos užsienių skyrius, nacių Darbo frontas, aviacijos ministerija ir net Vokietijos geležinkelio valdybos New Yorke raštinė. Visos šitos žinių rinkimo organizacijos rėmėsi visiškai naujo tipo agentais. Jie nebebuvo pinigų godūs nuotykių ieškotojai, bet šnipinėjo iš patriotizmo ir meilės savo Vaterlandui (tėvynei). Tai buvo vadinamieji ideologiniai agentai, kurie pastaraisiais dešimtmečiais pasidarė svarbiausiais žvalgybų ramščiais. Bene pirmoji plačią mastu tais ideologiniais agentais rėmėsi Sovietų Sąjunga, bet nacių Vokietija savo žvalgybą taip pat išvystė kaip tik tokio pobūdžio agentų pagalba.

Įvairių organizacijų žvalgybiniai bandymai prieš karą Amerikoje neišvengiamai buvo labai mėgėjiški, kas, kuriai prasidėjus, greitai paaiškėjo. JAV saugumas FBI (Federal Bureau of Investigation) kone visus vokiečių žvalgybos tinklus išaiskino ir agentus suėmė. Tas mėgėjiškumas buvo akivaizdus ir vokiečių karo žvalgybos (Abwehr) viršininkui admirolui Canariui. Jis 1936 m. sukūrė visiškai atskirą ir nepriklausomą žvalgybos tinklą JAV-ėse, kuriam vadovavo žvalgybos majoras, agentų vadinamas Herr Doktor (ponas daktaras). Herr Doktor oficialiai Hamburge turėjo importo-eksporto firmą, kuri palaikė prekybinius ryšius su JAV, ir todėl supranta, kad firmos raštinėje būdavo lankytojų iš Amerikos, o pats Herr Doktor firmos

saulio kraštą. Dėl to ir visos įtakos taip susimaišė, kad kai kuriais atvejais sunku atsikratyti minties, ar tik tasai susižinojimo priemonių išstobulimas nebus sustiprinęs ir isterikos. Jeigu studentai pradeda maištauti Prancūzijoje, tai tuoj pat maištai keliama ir Vokietijoje, ir Japonijoje, ir Britanijoje. Jeigu jaunuoliai, tegu ir aukštųjų idejų skatinami, pradeda degintis Čekoslovakijoje, tai šitokių būdų jie protestą jau reiškia ir Jugoslavijoje, ir Austrijoje, ir net Britanijoje. Taigi, Wolverhamptone, Britanijoje, vienas sikas pagrasino susideginsias, jei tiems jų, kurie aptarnauja autobusus, ir toliau nebūsią leista nešioti turbanų!

Isterika, kaip atrodo, bus apėmusi ir rašytojus.

Jau mes minėjome darbus vokiečių dramaturgo Hochhuto, kuris savo veikaluose pasistengė primesti tarptautinę kaltę popiežiui ir Churchillui.

Dabar dramą parašė ir airis Conor O'Brien. Savo toje dramoje jis praveda minčių, kad buvęs J. Tautų gen. sekretorius Hammerskjoldas maždaug kalta už Kongo kairiojo vado Lumumbos mirtį. Jis galėjęs įsikišti ir apginti Lumumbą nuo persekiotojų, bet taip nepadaręs, greičiau pritaręs suėmėjams.

O'Brienas prisipažįsta, kad jis neturi jokių įrodymų savo išvadai paremti. Jo dramoms Hammerskjoldas esąs visiškai ne toks, kokį jis pažinojo gyvenime (O'Brienas irgi yra dirbęs J. Tautose). Taip jam, sako, logiška atrodo, kaip jis rašo, ir jis rašas, kaip jam atrodo.

Argi tai irgi ne panašu į isteriją, kuri apsidė dramaturgus būtinai kuo nors apjuodinti plačiai žinomus mirusiuosius?

NARKOTIKŲ KLAUSIMAS

Britanijos vidaus reikalų ministeris Callaghanas pareiškė, kad narkotikai ir toliau bus kontroliuojami, net ir tie mažiausiai pavojingi.

Narkotikų vartojimas ir platinimas vis didėja, nepaisant net to, kad baudsmės daugelyje kraštų didinamos. Vartojimas kai kuriuose kraštuose yra pasiekęs baisių vaisių. Pavyzdžiui, tokiame Irane (Persijoje) opiumo vartotojų-ligoninių esama kelerio šimtų tūkstančių. Į vieną ligoninę buvusios pristatytos jaunos ligonės mergaitės, dar neturintys nė 10 metų amžiaus, o jau nebegalinčios be narkotikų gyventi. Jų buvę apie 20.

Kovodama prieš narkotikus naudojamų kanapių auginimojus, ypač originalių

priemonių griebėsi Libano vyriausybė. Baudžiamosiomis priemonėmis ne kartą sunku kovoti. Kas nori jas slapta auginti, tai sėja tarp didelių augalų, kad nesimatytų. O Libanas nutarė primokėti tiems ūkininkams, kurie kanapių vietoj augins saulėgrąžas. Daug kaimų susiviliojo tuo pasiūlymu, ir dabar jų laukuose žydi jau ir bręsta saulėgrąžos. O Libanas ypač daug iš kanapių pagaminto narkotiko slapta išgabena į Egiptą.

S. Baltaragis

BUVUSIO PREZIDENTO GYVENIMAS

Buvęs JAV prezidentas Johnsonas gaus 25.000 dolerių pensijos metams, Be to, skaičiuojama, kad jo turtai yra verti apie 20 mil. dolerių. Iš savo ūkių, namų, iš savo dalies televizijoje jam per metus gali susidaryti iki 200.000 dol.

Kadangi jis dar gaus daug laišku, tai pereinamajam laikotarpiui paskirta 370.000 samdyti žmonėms, kurie atsakinės, ir kitiems su tuo susijusiems reikalams. Įsitaigai išlaikyti paskirta 80.000 dol. Jo laišškai neapmokami, gydymas jam už dyką, ir visą gyvenimą jis turės teisę naudotis slaptosios tarnybos apsauga.

TERORAS ORE

1961 m. pirmasis JAV lėktuvas buvo priverstas pasukti į Kubą ir ten nusileisti. Palaipsniui tokie atsitikimai dažnėjo. Nors iš visi iki šiol tik 46 lėktuvams buvo panaudota tokia prievarta, bet vien 1968 m. tokių nusileidimų buvo net 28. Tas dažnėjimas teroro ore amerikiečiams kelia rūpesčius. Keleiviai bijo skristi, nors Kuba prastai grąžina lėktuvus ir keleivius, tik reikia sumokėti tam tikrą nusileidimo mokestį. Žinoma, amerikiečiai valdininkai nebe labai drįsta tais ruožais skristi — naudojasi valdiniais lėktuvais arba važinėja traukiniais. Jų, greičiausia, Kuba nebepaleis — tų be teismų ir išpirkimų.

Bet baimė kelia ne vien tai, kad sėsdamas į lėktuvą nežinai, ar neatsidursi Kuboje. Tie lėktuvai įgulą verčiantieji pasukti teroristai būna ginkluoti. Vieno šūvio atitinkamon vieton užtektų, kad lėktuvas ore susprogtų ir visi keleiviai žūtų.

Kas tie teroristai yra? Vieni kitu atveju gal ir tokie žmonės, kuriuos galėtų pavadinoti Kubos patriotais, norinčiais pasitarnauti Castro. Bet tokie atvejai reti. Daugumas tų teroristų yra psichiškai nesveiki žmonės, kurie nori pasirodyti dideli ir laikyti savo rankose daugelio žmonių likimą. Drąsos ryžtis savo didumui įvykdyti teikia žinojimas, kad Kuba dėl tokio nusikaltimo neišduos jų Amerikai.

Seriją paruošė E. Ilinis

waffės bombonešiai jau buvo aprūpinti Nordeno taikikliu.

Langui buvo pasiūlyta likti Vokietijoje, jam buvo pažadėta gera tarnyba ir aprūpinimas, tačiau jo žmona vis dėlto norėjo gyventi Amerikoje, ir jie grįžo į New Yorką. Kai karo pradžioje pirmieji vokiečių bombonešiai su Nordeno taikikliais buvo numušti Anglijoje, paaiškėjo paslapties išdavimas. FBI Langą suėmė, ir jis už šnipinėjimą iki 1950 m. išsėdėjo kalėjime. Po to buvo grąžintas į Vak. Vokietiją ir dirbo pramonėje.

KAI REIKIA RYŠININKO...

Dėl Lango išsiaiškinimo ir suėmimo iš tiesų kaltas buvo pats Herr Doktor, laiku nepasirūpinęs tarp savo agentų tinklo Amerikoje ir Vokietijoje suorganizuoti slapta radio ryšį.

1939 m. jau buvo aišku, kad karas tarp Vokietijos ir Vakarų neišvengiamas, o karo metu Herr Doktor'o ryšininkai — jūreiviai, aišku, jau nebegalės nuolat plaukioti tarp New Yorko ir Hamburgo. Buvo reikalinga kuo skubiau suorganizuoti slapta ryšį, kuris veikėtų ir karui prasidėjus.

1939 m. vasarą Vokietijoje atostogavo kitas vokiečių kilmės amerikietis Harry Sebeld su žmona. Jis dirbo Kalifornijos aviacijos pramonėje ir lankė savo Reino krašte gyvenančią motiną. Atsiradus smulkiam biurokratiniam nesusipratimui dėl jo paso, Sebeldas turėjo reikalų su vokiečių policija, ir į jį dėmesį atkreipė kontržvalgyba. Herr Doktor jį užverbavo.

Profesionalai žvalgybininkai naują agentą įdarbino tik labai nuodugnai ištyrę ir patikrinę. Tačiau karo pradžia buvo čia pat, laiko nebuvo, greito radio ryšio su agentais Amerikoje taip pat trūko, ir tokį ryšį kaip tik reikėjo kuo skubiau sukurti. Pagaliau Sebeldas juk buvo vokiečiai...

Sebeldui buvo pasiūlytas geras atlyginimas, ir jis Hamburge buvo skubiai apmokamas. Jis išmoko daryti mikrofonines nuotraukas, kurios laikraščio puslapį sumazina į nuoga akimi vos įmatomą tašką, o taip pat išmoko aptarnauti radio siųstuvą ir Morzės abėcėlę. 1939 metų pabaigoje Sebeldas grįžo į Ameriką.

(Bus daugiau)

ELTOS SUKAKTIS

„Kartais skaitytojas išgirsta ir iš užsienio Eltos pranešimus, „šmeiziančius Tarybų Lietuvą ir jos darbo žmones“...

Antrasis šio pareiškimo posmas iš karto išduoda, kur jis pasakytas. Aišku, Vilniuj, pačioj Tiesoj, šių metų sausio 17 dieną. Taip rašo Donatas Roda, prie parašo pridėjęs titulą — „Eltos direktorius“.

Reikšmingesnė yra pirmoji pareiškimo dalis: Lietuvoj išgirstami ir užsienio Eltos pranešimai. Tai viešai liudija pareiģūnas, kurs negali nežinot.

Proga apie tai pakalbėt buvo Eltos — Lietuvos Telegramų Agentūros 50 metų sukaktis, dar viena ne vietoj ir ne laiku tenai minima sukaktis. Sukaktį sulipdė, sudėję krūvon trijų įstaigų veikimo laiką, kuriame ne 50, o tik 20 metų buvo tikros Lietuvos Telegramų Agentūros veikimo laikas.

Nuo 1940 metų, ir tai su trejų metų pertauka 1941-44, Lietuvoj, pirma Kaune, o dabar Vilniuj yra ELTOS vardu tebevardinamas Sovietų Sąjungos Telegramų Agentūros — TASS'o padalinys. Jo direktorius ir yra dabar Donatas Roda.

I „sukaktį“ įlįpdyta dar ir 1919 metų sausio 17 d. Kapsuko įsteigta LITA — „Litovskaja Telegrafnaja Agentūra“, kuri tačiau veikė vos porą mėnesių ir, žinoma, nebuvo jokia Lietuvos Telegramų Agentūra, o tik Rusijos agentūros ROSTA žinių įlenkų, žydsų ir lietuvių kalbas vertimo biuras. D. Rodos „ELTA“ irgi toks pat TASS'o žinių (tik į lietuvių ir lenkų kalbas) vertimo biuras, kadangi, kaip matyt iš paties D. Rodos „sukaktuvinio“ pasipaskojimo, iš niekur kitur jis žinių neima ir negauna. „TASS'o korespondentų pranešimai yra ir mūsų agentūros informacijų šaltinis“, atvirai pasisako D. Roda ir čia pat „pasitaisto“, esą, „Bet ne vienintelis. Juos papildė pranešimai iš kitų agentūrų, su kuriomis TASS'as yra sudaręs susitarimus“. Tai vis tiek Roda gauna tik TASS'o korespondentų žinias ir kitų agentūrų tik tas, kurias TASS'as priima ir perkošęs duoda.

Taip, gana nuoširdžiai, pasipaskojęs, kokiai agentūrai jis vadovauja, D. Roda lyg ir smarkiai stengiasi sunieškinti tos užsienio ELTOS, kurios pranešimus jo žinių skaitytojai Lietuvoj irgi išgirsta, autoritetą. Bet tos jo pastangos gana dviprasmės. Pavyzdžiui, tas kaltinimas, kad ši, užsieninė, šmeizianti „Tarybų Lietuvą ir jos darbo žmones“. Gana tik prisimint, kad ir tas

DAR VIENAS ATSTOVAS

Kai Vilniuje aukštesnieji komunistų pareiģūnai vis dar stengiasi įrodinėti, kad Lietuva niekad nesanti buvusi tokia nepriklausoma, kaip dabar, vienas po kito išskyla liudininkai, kurie bent mirdami liudija, kad iš tikrųjų yra visiškai atvirščiai.

Sausio 12 d. Maskvoj staiga mirė toks Anatolijus Švecovas, gimęs Sibire, ruso geležinkelininko šeimoj, Lietuvoj niekad negyvenęs ir iki 1949 metų (iki 43 m. amžiaus) su Lietuva iš viso nieko bendra neturėjęs ir apie ją, greičiausia, nieko nei nežinojęs. Betgi dabar, jau 15 metų, jis — „Lietuvos ambasadoriaus“ Maskvoje pavaduotojas. Mat, stengiamiesi vaidinti „nepriklausomybę“, bolševikai yra įtaise Maskvoje savo vilniškių vietininkų „nuolatinių atstovų“, kurioje atstovų pasirenka ką nors iš Lietuvoj bent kiek gyvenusių, bet, štai, jo pavaduotoju laiko ką nors iš saviškių. Ir taip, per pastaruosius 15 metų sibirietis Švecovas, esą, „daug ir sėkmingai dirbo sprendžiant TSRS centrinėse įstaigose respublikos keliamus klausimus“ (Tiesa, 1969 m. sausio 14 d.).

Taip, vadinasi, reiškiasi „respublikos nepriklausomybė“: jos reikalus sprendžia „TSRS centrinės įstaigos“, o tuos reikalus aiškina tų pačių įstaigų pasiskirti švecovai...

Maža to: Švecovas, esą, „aktyviai dalyvavo pertvarkant respublikos žemės ūkį, stiprinant kolūkinę santvarką, vystant pramonę“. Juk, prieš paskiriamas atstovauti, ketverius metus, nuo 1949 m. Švecovas buvo Lietuvos kolchozizmo prižiūrėtojas maskvinėje kolchozų taryboje.

Tie dalykai nėra naujiena, tik vieši jų paliudijimai pačios komunistų partijos spaudoj yra mirtini smūgiai, pavyzdžiui, Diržinskaitės ir panašių „deputatų“ pasakoma apie jų tariamąjį savarankiškumą Lietuvoj ir neva Lietuvos darbo žmonių valiai atstovavimą.

(E)

REIKALŲ VALDYTOJAI

Maskvoj neseniai mirė pensininkas Grigorijus Kozlovskis, iš pažiūros su Lietuva nieko bendra neturinti asmenybė... Tačiau, pasirodo, tai būta svarbaus veikėjo vadinamojo „Lietuvos komunistų partijoj“. 1945 metais jis buvęs atsistąs į Vilnių ir čia trylika metų (iki 1958) buvęs tos „Lietuvos partijos“ komiteto reikalų valdytoju.

Kiek anksčiau (lapkričio mėn.) miręs Aleksandras Golovinas pasirodė buvęs tos pačios partijos komiteto reikalų tvarkymo instruktorium... Atseit, Lietuvos vardu kalbėti pasiėvusi partija neturi galios patvirtinti netgi savo komiteto reikalų.

žodis „šmeizia“ Lietuvoj dabar daugumui reiškia — „nemalonį tiesą sako“. Tik prisiminkim, kaip mokins net egzaminų rašiny parašė, kad Donelaitis „šmeizė“ ponus... Antra vertus, jei kas girdėjo mūsų pranešimus, tai apie Lietuvos darbo žmones net ir nemalonaus nieko negirdėjo.

Taip pat negalėjo girdėti, kad ši ELTA būtų „piestu stojusi“ ginti kurį nors politiniuose teismuose tenai teistą vadinamą „hitlerininkų banditų talkininką“. Niekad nesiginčijame su bolševikų politiniais teismais, nes ir nėra reikalo: pakanka tik paspasakoti, kaip Rodos informuojamoji spauda tas bylas aprašinėja. Anot Rodos, ši ELTA „šmeizia spaudą“. O tai reiškia gi, kad tik atvirai pasako apie ją nemalonį teisybę.

Arba, „buržuazinių nacionalistų ELTA nuolat giriiasi, kad ji rašo tiesą“, — sako D. Roda. O kas skaito ar girdi šios ELTOS pranešimus, tas nemato juose tokių pasiųgimų, tačiau labai dažnai girdi, kad mūsų pranešimai esti paremti tuo, ką rašo Vilniuje D. Rodos informuojama TIESA...

Pagaliau, lyg pristigęs šovinių prieš šią ELTĄ, D. Roda griebėsi A. Bimbos autoriteto ir atpasakojo, ką šis kartą rašė apie ją savo „Laisvėj“. O tas rašė, kad ši, anot jo, „smetoninė ELTA“ gausybę žinių apie Lietuvą „priekapanti“, bet kad visa tai „jovalas, melai, prasimanymai“, sugalvoti „Lietuvos priešų“...

Žymia dalimi čia Roda su Bimba teisūs: negalėdami turėti Lietuvoj savų patikimesnių korespondentų, ši ELTA daug žinių apie Lietuvą semiasi iš Vilniuje komunistų partijos leidžiamų laikraščių, o juose neabejotinai yra nemaža Lietuvos priešų, greičiausia daugiau, nei draugų...

Šis atvejis jau yra trečias vieno mėnesio protarpy (nuo gruodžio 16 d.), kada vilniškės bolševikijos viršūnėse suskambino pavojaus varpais dėl laisvųjų lietuvių informacijos poveikio Lietuvoj. Sniečkus viešai atsiliepė į Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukakties minėjinius laisvėję. Šarmaitis mobilizavo akademikus prieš užsienio esančių lietuvių istorikų žodį. Dabar D. Roda visus savo žurnalistus ragina pasitempti, anot jo, „tokių faktų (t. y., šios ELTOS veikimo) akivaizdoje“. Atrodo patikima, kad tokie pavojaus šauksmai gerai žadina dėmesį šios ELTOS pranešimams, matyt, vis dažniau išgirstamiems ir Lietuvoj. (ELTA)

BRANGI PEDA

Atvažiavusios aplankyti Britanijos, įvairių kraštų ekskursijos susiranda, ką žiūrėti, kas įdomu. Tarp daugelio visokių įdomybių ne paskutinėje vietoje yra Stratfordas prie Avono, Šekspyro kraštas.

Sešetą akrų ten paupyje prieš 20 metų už ketletą šimtų svarų nusipirkęs žmogus, prieš metus pardavė bendrovei jau už 3.500 svarų. O ta bendrovė tikisi iš tos žemės uždirbti ne mažiau kaip pusę milijono. Ji per metus jau uždirbo apie 30.000 sv.

Pasirodo, bendrovė nutarė mušti į svetimų žmonių jausmus, ypač į tų, kurie yra britiškos kilmės. Kai jie pasisuka apie Stratfordą, iems pasiūloma už 4 ginėjas (4 sv. 4 šil.) nusipirkti pedą žemės. Už tą mokestį jiems į maišelį įpilamas žiupsnelis žemės iš tos nupirktosios pėdos ir išduodamas nuosavybės dokumentas, kuris būna surašomas blanku su atspausu Šekspyro bustu. Dokumentą ir maišelį su žeme jie gali pasikabinti sienoje ir pasididžiuoti: štai, aš turiu Britanijoje nuosavybės — žemės!

Neseniai buvo į Stratfordą užvažiavusi grupė kanadiečių ir amerikiečių — apie 100 žmonių, kuriems su ceremonijomis buvo įteikti tokie nuosavybės dokumentais ir maišeliai su žeme iš jų sklypų.

ESKIMŲ RYKŠTĖ

Apie 90% Amerikos eskimų apanka iki 40 metų amžiaus. Akių gydytojas dr. Arnoldas Fridmanas tyrė šio reiškinio priežastis ir nustatė, kad taip yra ne tik dėl akinančio sniego blizgesio, kaip buvo manoma. Svarbiausia apakimo priežastis — rūšios žarnos, pakenkiančios akims. Jas žeidžia smulkutės, vėjo nešiojamos, sauso sniego adatėlės. Be to, dėl sauso oro žiemą greitai džiūsta ašaros, ir akys netenka jų apsauginės plėvelės.

PETENKOFERIS IR CHOLERA

Vokiečių medicakas Petenkoferis (1818—1901) nepripažino mokslo apie mikrobus sukeliamas ligas ir smarkiai ginčijosi su Robertu Kochu. Kai pastarasis atrado choleros bacilas, Petenkoferis nusprendė įrodyti, kad jos neturi nieko bendra su liga. Jis parašė Kochui laišką, prašydamas atsiųsti choleros bacilų. Gavęs jų visą mėgintuvėlį, didžiausiai asistentų nuostabai, užsivertė jį ir išgėrė.

— Pažiūrėsim, ar gausiu dabar cholera! — glostydamas ilgą barzdą, ironiškai sušuko Petenkoferis.

Iki šiol tebėra mįslė, kodėl jis nesusirgo. Užtat jis galutinai įsitikino, jog visiems laikams nugalėjo garsųjį „mikrobų medžiotoją“ Kochą. (m. g.)

Europos lietuvių kronika

MOSŲ REMEJAI

Apsimokėdami už „Europos Lietuvį“ ar Nidos Knygų Klubą leidinius, šie tautiečiai buvo malonūs pridėti aukų lietuviškam spausdintam žodžiui paremti: 2 sv. 3 šil. P. Liesis, 1 sv. 3 šil. J. Klevinis, 10 šil. K. Mickevičius, po 3 šil. V. Bakys, V. Jatužis, P. Kulvinskas ir S. Šuliaskas.

LONDONAS

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS

Vasario 15 d. (šeštadienį) rengiamas 51-asis Lietuvos Nepriklausomybės Minėjimas Sporto ir Socialinio Klubų salėje (345A Victoria Park Rd., London, E 9). Pasiekiama vietovė iš Londono centro autobusais Nr. 6 ir 30.

Programoje dalyvauja Jonas Parulis su sūnumi Petru, Londono Jaunimo „Grandis“, Justas Černis ir jo vedamasis choras. Pradžią 7.30 val. punktualiai.

Vasario 16 d., sekmadienį, iškilmingos pamaldos Nepriklausomybės šventės proga Lietuvių Bažnyčioje (21 The Oval, Hackney Rd., London, E. 2).

DBLS SUVAŽIAVIMAS

DBLS XXII metinis Skyrių atstovų suvažiavimas Londone, Lietuvių Namuose, šaukiamas kovo 15-16 dienomis.

Šeštadienį, kovo 15 d., pradedama 13 val. Tą dieną numatyta: 13 val. Suvažiavimo atidarymas, Prezidiumo rinkimai, Sveikinimai, Mandatų ir Nominacijų komisijos rinkimai, XXI Suvažiavimo protokolo skaitymas, DBLS Įstatų pakeitimas — P. Mašalaitis, DBLS Valdybos pranešimas: a) Sąjungos pirmininko, b) Iždininko, Tarybos pranešimas — dr. S. Kuzminskas, Revizijos Komisijos pranešimas, Diskusijos ir apyskaitų priėmimas, 17 val. bus Lietuvių Namų Akc. B-vės akcininkų metinis susirinkimas. Po to 19 val. vakarienė.

Sekmadienį, kovo 16 d., 9 val. pamaldos. Suvažiavimas tęsiasi nuo 11 val. Tada bus Mandatų ir Nominacijų komisijos pranešimas, rinkimai: a) Valdybos 2 narių, b) Tarybos 5 narių, c) Revizijos komisijos. Po to klausimai ir sumanymai. 13 val. Suvažiavimo uždarymas.

NOTTINGHAMAS

UZGAVENIŲ BLYNŲ BALIUS

Vasario 15 d., 6.30 val., Ukrainiečių klubo salėje, rengiamas Tradicinis blynų balius.

Dalyvavimas vyrams 25 šil., moterims 15 šil.

Kviečiama skubiai registruotis pas Moterų draugijos valdybos nares.

Nottinghamo Lietuvių Moterų Draugija

JAUNIMUI

GRANDIES VEIKLA

J. Alkio ir J. Baublienės vadovaujami „Grandies“ šokėjai sekančias kelias savaites turės ypač smarkiai pasitempti.

Vasario 15 d. jie šoks programoje Lietuvos nepriklausomybės minėjimo, kuris ruošiamas Sporto ir Socialiniam Klubui.

Paskui vasario 18 d. jie šoks York Hall, Bethnal Green, kur vyks varžybos su kitomis grupėmis. Smulkiau apie tas varžybas parašysime sekančią savaitę.

ORGANIZATORIŲ DEMESIUI

Praėję Kalėdos, prasidėjo naujieji metai. Vadinasi, šventės baigtos, vėl prasideda eilinės savaitės ir dienos.

O kad tas laikas nebūtų toks tuščias, kviečiame organizuoti lietuvišką jaunimą ruošti ko daugiausia šokių ir suėjimų, nes visi tokie parengimai yra ideali proga susitikti jaunimui ir senimui, užmegzti pažintis ir palaikyti ryšį su senais draugais.

POP ULIARIOSIOS SAVAITES PLOKSTELIS

1. Albatross — Fleetwood Mac
2. Blackberry way — Move
3. *For once in my life — Steve Wonder
4. OB-LA-DI, OB-LA-DA — Marmalade
5. *You got soul — Johnny Nash
6. Fox on the run — Manfred Mann
7. *Dancing in the Street — Martha Reeves + the Vandellas
8. *Private Number — Judy Clay + William Bell
9. Something's happening — H. Hermits
10. Please don't go — Donald Peers

GERIAUSIA

SAVAITĖS PLOKSTELIS

„I'm gonna make you love me — Diana Ross + Supremes + Temptations

MANCHESTERIS

NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS

DBLS Manchesterio skyriaus valdyba vasario 15 d., šeštadienį, Cheetham Town Hall rengia

Nepriklausomybės šventės minėjimą.

Minėjime paskaitą skaitys svečias iš Coventrio J. Johnstonas. Meninę dalį išpildys solistė Vanda Galbuogytė iš Bradfordo ir DBLS Manchesterio Jaunimo skyrius. Po programos bus šokiai. Veiks puikus bufetas. Todėl Manchesterio ir apylinkių lietuvių su draugais ir svečiais iš tolimesnių kolonijų kviečiame ko gausiau dalyvauti. Salė yra puiki ir erdvi, vietos bus visiems. Be to, paskaitininkui bus maloniau kalbėti, solistei dainuoti, o jaunimui šokti tautinius šokius, kada priešais netuščios kėdės.

Salė iš Cannon Street mieste pasiekama autobusais Nr. 60, 62, 59, 81 (važiuoti už šešis penus ligi Derby St.). Minėjimo pradžia 6 val.

Skyriaus Valdyba

BRADFORDAS

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Vasario 22 d., 6 val., Vyties Klubu salėje rengiamas Vasario 16 minėjimas.

Programoje: rašytojo R. Spalio paskai. a. E. Navickienės skaitys savo poezijos kūrinius, ir vietinis atžalynas rengiasi išpildyti likusią programą dalį.

Kviečiame minėjime visus dalyvauti.

Vyties Klubu Valdyba

DBLS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Kovo 1 d., 7 val. vakare, Vyties klubo salėje šaukiamas DBLS Bradfordo skyriaus narių metinis susirinkimas.

Dienotvarkėje: valdybos pranešimas, v-bos rinkimas, naujų sąjungos įstatų nagrinėjimas.

Kviečiame narius ir sąjungos idėjai artimus žmones susirinkime dalyvauti.

DBLS Bradfordo Skyriaus Valdyba

LEIGH

VASARIO 16 d. MINĖJIMAS

Vasario 16 d. minėjimas ruošiamas vasario 15 d., šeštadienį, ukrainiečių klubo patalpose, Kirkhall Lane, Westleigh.

Bus paskaita. Šokiams gros puiki muzika, veiks baras su užkandžiais. Pradžią 6 val. p. p.

Apylinkių ir tolimesnių vietų lietuvių prašomi gausiai dalyvauti tame minėjime.

Skyriaus Valdyba

LEIGH SKYRIAUS VEIKLA

Uždarius Lowtono angliakasių hostelį, buvo subyrėjęs ir ten gražiai veikęs DBLS skyrius. Bet netrukus persiorganizuota ir Leigh skyrių, kuris, turėdamas apie 50 narių, pastoviai apylinkėse įsikūrusių, vėl įsitraukė į sunkų, bet svarbų lietuvių darbą.

Skyrius nesitenkina vien tik parengimais ir ekskursijomis. Jis suruošė platesnio masto loteriją, o pelną paskirstė lietuviškiems reikalams ir labdarai. Vaikų Kalėdų eglutei išleista 30 sv., Vasario 16 gimnazijai 10 sv., Manchesterio jaunimui 5 sv., Londono spaudai 5 sv. ir Nottinghamo jaunimui 5 sv.

Sausio 25 d. įvykusiam metiniam susirinkime už veiklumą perrenkama ta pati senoji valdyba: Dillijonas — pirm., Domoševičius — sekr., Pilipavičius — kasininkas.

Darbšti, porą šimtų kapitalo kasoj turėdama ir jausdama didėjančios veiklos reikalą, pirmininko Dillijono prašoma, valdyba dar buvo papildyta. Papildomi nariai Bruzys bus vicepirmininkas, o Blažys rūpintis kultūros reikalais ir transportu.

Jauchimas ir moteriškos rankos trūkumas veikloje. Tai skyrius nutarė organizuoti Moterų Draugiją. Draugiją organizuoti įpareigota Domoševičienė.

K. P.

Pagerbkime tuos, kurie gyveno ir mirė Dievui ir Tėvynei.

LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIA

Šv. Petro bazilikoje Romoje laukia kiekvieno lietuvio atsiliepiant savo aukui. Laiko jau nedaug.

Atsiliepkite adresu:

Lithuanian Martyrs' Chapel Fund
2701, W. 68th St., Chicago, Ill. 60629.

VOKIETIJA

Primicijos ir sukaktys

Bad Woerishofene sausio 5 d. vokiškoje šv. Ulricho parapijoje vyko dvigubos lietuviškos iškilmės: kun. Kajetonas Sakalauskas šventė savo primicijas, o tos parapijos klebonas kun. A. Bunga susilaukė 50 metų amžiaus.

Kun. Sakalauskas atvyko iš Romos, kur gruodžio 21 d. buvo išvestas kunigu. Jis gimęs 1926 m., Dabitu kaime, Gelgaudiškio parapijoje. Kunigų seminariją įstojo 1943 m. Kaune, o 1944 m. pasitraukė Vokietijon. Kadangi nebuvo baigęs gimnazijos, tai kai Eichstaette karui baigiantis lietuvių klierikai buvo priimti studijuoti, jam teko eiti dirbti pas ūkininką. Po karo Rebendorfe prie Eichstaetto pabaigė gimnaziją ir įstojo į Eichstaetto kunigų seminariją. Po 4 semestrų studijų išemigravo Australijon, kur perėjo įvairiausių tarpniškių: nuo cukraus plantacijų ir plytinių darbininkų iki asistento Queenslando universitete. 1965 m. atvyko Romon tęsti teologijos studijų, kurias baigs šią vasarą.

Primicijas šventė Bad Woerishofene, nes su klebonu Bunga savo laiku buvo susibūriavęs Rebendorfo gimnazijoje. Primicijos buvo labai iškilmingos. Su naujuoju kunigu šv. Mišias laikė Augsburgio vyskupijos generalinis vikaras prel. Achter, klebonas Bunga, kunigai V. Damijonaitis ir Br. Liubinas. Pamokslą sakė prel. Achter. Mišių metu nepaprastai gražiai giedojo šv. Ulricho parapijos choras su solistais.

Iškilmingoje puotoje dalyvavo apie 50 svečių, jų tarpe Bad Woerishofeno miesto žymūnai. Lietuvių buvo apie 20. Kalbėjo Bad Woerishofeno miesto burmistras, miesto gydyklų direktorius, šv. Justinos parapijos klebonas Keck, miesto policijos vadas, dr. J. Grinius, kun. Br. Liubinas ir prel. Achter. Puotą pradėjo šeiminkas kun. Bunga, pasveikindamas primicijantą ir svečius. Stalai lūžo nuo skanių valgių ir gėrimų. Primicijantas jautriu žodžiu padėkojo visiems geradariams, surengusiems jam tokią iškilmingą šventę.

Kun. Antanas Bunga savo amžiaus penkiasdešimtmečio minėti nenorėjo, tačiau parapijiečiai ir kiti gerbėjai jo neklausė. Jau primicijų pamokslininkas bažnyčioje nepraejo tylomis ir pro šį įvykį. Apie jį taip pat kalbėjo kone visi primicijų puotos kalbėtojai, o vakare artimiausieji klebono bendradarbiai susirinko su dovanomis parodyti savo prisirišimą miela dvasios vadui. Vėl skambėjo kalbos, iškeliančios jį iš eilinių klebonų tarpo. Jo nevokiška tautybė ne kiek nekludavo pastoracijos darbo sėkmumui, nes jis atliekamas su didele energija, sumanumu, pagėimu ir aukos dvasia. Per lietuvių kleboną vokiečiai pamilo lietuvių. Čia trumpą laiką gyvenęs a. a. vysk. Brazys visų prisimenamas su gilia pagarba, jo namai saugomi naujam vyskupui, kurio laukia ne tik Europos lietuvių, bet ir Bad Woerishofeno vokiečiai.

Vėly, vakarą vokiečiams išsiskirsčius, kun. Bungos 50 metų amžiaus sukaktį šventė lietuvių. Buvo pasakyta eilė kalbų, išreikšti nuoširdūs sveikinimai ir linkėjimai. Su ypaciai nuoširdžiu dėkingumu kalbėjo primicijantas Sakalauskas. Iškilmės baigtos atviru ir prasmingu sukaktininko žodžiu.

Kun. A. Bunga gimęs netoli Šiaulių, Šilpiliuose. Mokytis gimnazijoje pradėjo jau paaugęs, už tai ir kunigų įšventintas tik 1952 m., taigi jau sulaukęs 33 metų. Šventinimą uždelsė taip pat liga, privertusi ilgesniam laikui nutraukti studijas. Jas baigė Bamberge, o primicijas atlaikė Nefelse, Šveicarijoje. Kunigo veiklą pradėjo Dieburgės pas tuolaikinį Sielovados direktorių tėv. Alf. Bernatoni. 5 metus buvo Memminge, Ulmo, Dillingeno ir Stuttgarto lietuvių kapelionu su būstine Memminge. Trumpam laikui buvo išvykęs Romon, ten susirgo ir apie dvejus metus vėl išbuvo sanatorijoje. Pasveikęs į lietuvių pastoriją nebe grįžo, bet įsikūrė Augsburgio vyskupijoje, kur klebonavo Mittelneufnache, o nuo praėjusių metų atkeltas į naują Bad Woerishofeno parapiją.

Sukaktuvininkas nuo seno dalyvauja Vokietijos Lietuvių bendruomenės veikloje, eilę metų būdamas jos Tarybos, Valdybos ar Garbės teismo nariu. Veikia ir kitose lietuviškose organizacijose.

Kai pasaulyje pradeda pasitaikyti, kad lietuvių sukurtos parapijos ima būti svetimos lietuviams, tai kun. Bungos vadovaujama vokiška parapija yra tapusi viena iš mėgstamiausių lietuvių susitikimo vietų. (VKVI)

MIRUSIEJI

Augustė Krumpholcaitė-Naujokienė, gimusi 1895. II. 16 Didkiemėje, Tauragės apskr., mirė 1968. XII. 26 Salzgitter-Lebenstedte, palaidota 1969. I. 2 Salzgitter-Lebenstedte miesto kapinėse.

Marijona Izokaitė-Seferienė, gimusi 1895. X. 15 Būtrimuose, Raseinių apskr., mirė 1969. I. 7 Hamburge, palaidota Hamburgo-Ohlsdorfo kapinėse.

PATIKSLINIMAS

Sausio 14 d. „Europos lietuvių“ buvo išspausdintas A. Sipavičiaus pasirašytas laiškas „Vis tiek skyrus nepatinka“. Kai kuriuos to laiško teiginius, susijusius su mano straipsniais „Europos lietuvių“ ir kitur, čia patikslinu.

1. Minėtojo laiško autoriaus susidarytoji nuomonė, kad R. E. Maziliauskui „viskas svetur negerai“ nėra pagrįsta. Patikrinęs mano vien tikslai „E. L.“ spausdintuosius straipsnius, jis įsitikintų, kad esu rašęs daugiau teigiamai apie lietuviškus reiškinius svetur, beje, neišskiriant nė lietuviškųjų Londono veiksmų. Jei mano kritiškos pastabos geriau įsiminė, dar nereiškia, kad nesu spausdinęs su kitokiais straipsniais.

2. Niekad niekur nesu rašęs, kad „Laiškai lietuviams“ yra „siauras religinės minties žurnalas“, kaip kad teigia laiško autorius.

3. Laiško autoriaus tvirtinimas, kad „Akiračių“ 3 nr. išspausdintame straipsnyje aš „reiškiu simpatijas ne Londono lietuviams“, yra sunkiai suprantamas. Straipsnyje aplamai niekam nereiškiau simpatijų arba antipatijų. Tai buvo reportažas, siekiantis perteikti kai kuriuos faktus ir nuotaikas. Labai galimas dalykas, kad nesugebėjau to tinkamai atlikti, tačiau ir tokiu atveju lieka visiškai neaišku, kuo remdamasis laiško autorius priėjo išvados, kad aš, esą, „reiškiu simpatijas ne Londono lietuviams“.

4. Laiško autorius tvirtina, kad „Akiračių“ 3 nr. aš, girdi, pritariau „sovietų žurnalistams, kad Didžiosios Britanijos Lietuvių S-ga gal ir reakcinė, toks pat gal ir „Europos lietuvių“... Nei „Akiračiuose“, nei kur kitur tokio pritarimo niekad nesu išreiškęs.

5. Laiško autorius tvirtina, kad „Akiračių“ 3 nr. aš pritariau Vilniaus sovietiniam žurnalistui Vytautui Kazakevičiui. Iš tikrųjų aš tame straipsnyje pritariau ne V. Kazakevičiui ar jo pažiūroms aplamai, bet sutikau tik su vienu jo sakiniu, kuris skamba šitaip: „Tokie susitikimai, kaip mūsų menininkų svečiavimasis Montrealyje arba turistinės grupės lankymasis Londone, turėjo didelę svarbą, plečiant naudingus kultūrinius kontaktus“. Esu tikras,

kad daugelis lietuvių, turėjusių progos susitikti su viešėjusiais Vilniaus lietuviams Londone, mano, jog tokie kontaktai yra svarbus gyvas ryšys su tėvyne.

6. Laiško autorius rašo, kad „Akiračių“ 3 nr. mano straipsnyje „labai metasi į akis išdergimas Londono veiksmų“. Su didžiausiom pastangom jokiam mano straipsnyje neįstengiu surasti kokių nors Londono veiksmų dergimo. Dergimas vis dėlto yra stiprokas žodis, kurį šiame sąrašyje griežtai atmetu, kaip nepagrįstą ir todėl neįrodomą.

7. Laiško autorius nurodo konkretų pavyzdį „E. L.“ gruodžio 17 d. laidoje, kur „Spaudos“ skyrelyje buvo cituojama iš dr. V. Kavolio straipsnio „Akiračių“ 3 nr. Laiško autorius rašo, kad „jei kas paskaitys V. Kavolio straipsnį tai pamatys, kad tas straipsnis daug kritiškesnis ir jo išvados ne tokios, kaip (rem) surinkėjo“. Iš kur gi laiško autorius žino, kad surinkėjas — vadinasi, (rem) — yra mažiau kritiškas ir kad jo išvados skiriasi nuo dr. V. Kavolio, jei tas surinkėjas savo išvadų nėra skelbęs? Esu tikras, kad jei kas iš tikrųjų palygins dr. V. Kavolio straipsnį su jo citatomis „Spaudoj“ skyrelyje, įsitikins, kad kaip tik buvo pacituotos pagrindinės straipsnio išvados.

8. Minėtasis laiškas užbaigiamas klausimu: „Tai kur čia spaudos gyvastingumas, apie kurį rašo R. E. Maziliauskas?“ Paklausime slapto netikslumas: Maziliauskas rašė ne apie spaudos, bet apie lietuviškos visuomenės svetur gyvastingumą.

Ginčytis dėl išvadų, kurios yra pareiamos netiksliais duomenimis, nebematau prasmės.

P. S. Visuomet yra painu, kai diskusijos ar polemika išsivysto dėl straipsnių, kurie buvo paskelbti kitame laikraštyje. Ir šiuo atveju skaitytojas galės susigaudyti ir susidaryti savarankišką savo nuomonę tik tuo atveju, jei po ranka turės dr. V. Kavolio ir R. E. Maziliausko straipsnius „Akiračių“ 3 nr. „E. L.“ skaitytojų dauguma „Akiračių“, matyt, neskaito, o dėl to šitie pasisakymai savaime apsiriboja.

R. E. Maziliauskas

Pagerbiami pensininkai

Kai kas sako, kad mažas arba senas tai tas pat. Bet kai pasižiūri į senesnio amžiaus žmones, tai atrodo, kad taip nėra. Kiekvienas mažiūn turi rūpestingą globėją, kuri dažnai daugiau juo rūpinasi, nei pati savi. Ji žiūri, kad mažiūn būtų sotus, šiltai apdengtas, kad jis turėtų patogumų. O kai savo mažiūn vakare jį guldo į lovą, tai aplosto, kad jam nebūtų šalta, išbučiuoja skruostelius ir padainuoja lopšinę, kad jis saldžiai miegotų.

Kitai pat ypač su senaisiais. Dažniausia jie patys turi rūpintis savi. Labai dažno sveikata yra sušlubavusi. Kai kas kenčia šaltį ir kitokį nepratimą, kai ateina žiema ir jos ilgį vakarai. Neretas jų svečias — vienuma. Žiūrėk — vienas jau kelintą kartą varto visą tą patį laikraštį ar knygą, kitas žiūrėdama savo fotografijas, kuriose randa daug artimų veidų. Kitas vėl ką prisimano, kad tos dienos jau tik prabėgė.

Labai graži gestą padarė Bradfordo Vyties klubo valdyba. Ji vasario 2 d. pakvietė visus senesnio amžiaus lietuvių (juos daž-

nai vadina pensininkais) į savo klubą ir suruošė jiems priėmimą su mažute gražia programa ir vaišėmis. O jų susirinko visos būrys.

Programą pradėjo klubo sekretorius A. Bučys. Jis pasveikino susirinkusius ir palinkėjo ilgai gyventi. J. Adamonis DBLS vardu palinkėjo nepailsti, bet dirbti ir toliau tą darbą, kurį mūsų tarpe dirbo. O jų ne vienas buvo ir tebėra labai aktyvus. Toliau J. Traškienė padeklamavo porą komiškų eilėraščių, jos vadovaujami mažiūnai padainavo porą dainelių, o D. Rusino akordeono muzikai skritarant, pašoko Norio miego ir Kalvelj. Sukurio likučiai padainavo Ateik, pavasarėli ir Kupletai.

Po trumpučių programos visi rinkosi prie gražiai J. Traškienės ir Grybienės papuoštų stalų. Čia vaišinosi, šnekučiavosi, išklausk gražių linkėjimų, o pensininkas Vik. Ignaitis už visa tai dėkojo ir savo prisiminimais nukėlė į anuos gražius laikus ten, ant Nemuno ir Šešupės krantų.

Ačiū už tokį širdingą ir gražų priėmimą.

Pensininkas

SPORTAS

VILTIS LAIMI

Po keleto nelaimingų rungtynių Viltis atgavo savo formą ir nugalėjo praeitų metų čempionus — C. B. Smith Ltd. krepšinio komandą, kuri šiais metais truputį nusmukusi.

Viltis žaidė planingai ir gerai. Labai gerai pasirodė Petras Petkevičius, surinkdamas 20 taškų ir nuolatos sudarydamas priešiui pavojų prie krepšio. Viltis šiuo metu yra trečioji. Ji turi stiprių priešių lygoje iš kitų apylinkių, bet reikia tikėtis, kad ji nepasiduos. Krepšinio lygis čia pakilo šiais metais.

Gerą pažangą daro „viltiečiai“, ypač Petras Petkevičius ir Vytas Bandonis.

Sunku suprasti, kodėl neatsirado stalo teniso mėgėjų ar nesudarė dešimtukas dalyvių pasinaudoti nemokama įėjimu į čiuožyklas. „Viltėje“ irgi nedaug lietuvių komandų ir klubų. Ypač jaunimo trūksta. Šiuo metu yra P. Petkevičius (J. Petkevičius studijuoja), Vytas Bandonis, U. Mangas, Br. Viliūnas ir senasis „vilkas“ V. Kelmistraitis. Taigi kyla klausimas, ar verta klubas laikyti, ar sužadus paskutines rungtynes, nusišluostytį prakaitą, paspaust rankas ir baigti paskutinio ir ilgiausio išsilaukusio klubo istoriją?

Netrukus bus šaukiamas narių rėmėjų susirinkimas, kuriame tas klausimas ir bus svarstomas. Laiko yra pagalvoti ir padis-

kutuoti, nes svarbūs sprendimai turi būti apgalvoti.

V. Kelmistraitis

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

BRADFORD — vasario 16 d., 12.30 v. Iškilmingos pamaldos su solo giesmėmis už Lietuvą.

ROCHDALE — vasario 23 d., 12 v.

SAVA, MIELA IR GRAŽI

MANO GIMTINĖ — tai naujai pasirodžiusi lietuviškos lengvos muzikos plokštelė. Vienoje plokštelėje visos rinkinys, net 14 atskirų dainų ir šokių:

Auksinis Ruduo, Sningant, Vilniaus Stogas, Miško Takas, Mano Gimtinė, Suk, Suk, Ratelį, Tėvynė Lietuva, Du Miestai ir kit.

Plokštelės kaina, įskaitant persiuntimą £ 2.15.0

Užsakoma: Dainora, 14, Priory Rd., Kew, Surrey.

EUROPOS LIETUVIS —

LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1 Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARK 2470.

Laidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Liet. Namų Akc. Bendrovė.

Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiuma.

Prenumeratos kaina: metams 50 šil.; do-lerio kraštuose — 6 dol. metams; Vokietijoje — DM 22.

Už laikraštį kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjas, nei redakcija nesilima atsakomybės.